

Slovaki in Nemci zapuščajo Henleina

Popoln preobrat v notranjem položaju Čehoslovaške. Slovaška ljudska stranka stopa v vlado. Nemci protestirajo proti odcepitvi. 23 nemških poslancev v Pragi.

PRAGA, 17. septembra. Nevarnost, ki je nastala za nadaljnji obstoj Čehoslovaške po Hitlerjevem govoru v Nürnbergu, Mussolinijevem odprtem pismu lordu Runcimanu, Henleinovemu proglasu za odcepitev sudetsko-nemškega ozemlja, madžarski zahtevi po reviziji slovaško-madžarske meje in Chamberlainovem obisku pri Hitlerju, je povzročila na Čehoslovaškem velik preobrat, ki postavlja ves položaj na popolnoma novo podlago. Ta preobrat se izraža pred vsem v popolni spremembi zadržanja Slovakov, ki zapuščajo dosedanje nepomirljivo opozicijsko stališče in stopajo v vlado, ter v velikem iztizenju, ki zajema sudetske Nemce. Ko je prenehal teror Henleinovih agitatorjev, se kaže čisto nova podoba nemškega javnega mnenja.

SPORAZUM S SLOVAKI.

PRAGA, 17. septembra. Dogodki zadnjih dni, zlasti pa zahteve Madžarske, so silno vplivali tudi na zadržanje Slovakov in pred vsem Slovaška ljudska stranka. Kakor je bilo že včeraj javljeno, se je zglasila pri predsedniku dr. Benešu deputacija vodstva SLS pod predstvom poslanca in Hlinkovega namestnika dr. Tise, ki je izjavila, da je SLS sklenila sodelovati s praško vlado za obrambo skupne države. Poslanca dr. Sidarja, ki je ostal še nadalje nepomirljiv, je stranka izločila. Stranka je pretrgala vse zveze s stranko sudetskih Nemcev in je pripravljena stopiti tudi v koalicijsko vlado dr. Hodže. Posvetovanja s prezidentom dr. Benešem so se včeraj ves dan nadaljevala in bodo, kakor se zdi, danes definitivno in uspešno zaključena. Delegacija je bila včeraj tudi na kosilu pri dr. Benešu. Novi položaj je strnil vse slovaško javno mnenje v odločni volji za sporazum s Čehi in tudi Slovaška ljudska stranka ne more več ostati ob strani. Kakor se izve, je v načelu že dosežen sporazum, po katerem se uresniči vse glavne zahteve Slovakov glede nadaljnjega sporazumnega sožitja Čehov in Slovakov v skupni državi. SLS dobi enega ali dva ministra, kar se bo zgodilo najbrže že danes ali najkasneje v začetku prihodnjega tedna. Prvi kandidat za ministra SLS je dr. Tiso.

IZJAVA ŠAVOJSKEGA.

PRAGA, 17. septembra. Poslanec SLS šavojški, ki je bil v delegaciji dr. Tise včeraj pri pogajanjih z dr. Benešem, je dejal zvečer časnikarjem: »Do čehoslovaške republike bomo vedno in v vsakem primeru izpolnili svojo dolžnost, ker je tudi naša država. Branili jo bomo prav tako tudi z ljubeznijo do svojega slovaškega naroda. Čehi in Slovaki stojimo na isti ladji in na njej se rešimo ali skupno propademo. To je dejstvo, na katerem ni mogoče ničesar spremeniti. Odločno odklanjamo Hitlerjeve in Mussolinijeve skrbni za Slovake, ker bomo zase skrbeli sami in sami odredili svojo usodo.«

RAZPUST SNS.

PRAGA, 17. septembra. Vlada je na podlagi zakona razpustila najprej Henleinove »rediteljske oddelke« in nato še Sudetsko-nemško stranko ter zaplenila vse njeno premoženje. To je storila na podlagi odkritij v glavnem tajništvu stranke v Chebu, kjer je našla dokumente, da je bilo vse delovanje SNS vodeno in financirano iz Nemčije, od koder je prihajalo tudi orožje. Varnostni organi so včeraj in danes zasegli vse arhive, taj-

ništva in domove SNS in aretirali veliko število funkcionarjev, o katerih je ugotovljena krivda po zakonu o veleizdaji. Mnogi voditelji stranke so pobegnili v Nemčijo, enako tudi razni »rediteljski oddelki«. Iz Nemčije poročajo, da je pribezalo tja že nad 23.000 članov teh čet. Razen manjših incidentov je vladal včeraj povsod v sudetsko-nemškem ozemlju mir in red. Pri nekem kmetu v Hornem Bromovu je odkrilo orožništvo na skednju veliko zalogo pušk, nabojev in ročnih bomb. Vse orožje je nemškega izvora.

NEMCI SE TREZNIJO.

PRAGA, 17. septembra. Pobeg Konrada Henleina in njegovih najbližjih sodelavcev kakor tudi plačanih članov napadalnih čet v Nemčijo je popolnoma spremenil položaj v večini sudetsko-nemškega ozemlja. Pojavlja se tudi ogorčenje proti Henleinovemu proglasu. Cele množice Nemcev izjavljajo, da ne soglašajo z odcepitvijo od ČSR. Nemci hočejo še nadalje ostati v republiki in hočejo le avtonomijo. Priključitev k Nemčiji odklanjajo. Dalje se javljajo ljudje, ki pravijo, da so glasovali za Henleina in sledili nje-

govim akcijam samo zato, ker so jih nje-govi priganjali terorizirali in jim na vse načine grozili, ako jim ne slede. Izgleda, da je Henlein zbral zase tako večino le zaradi psihoze strahu, ki jo je ustvaril. Posebno delavstvo se vrača k socialno-demokratski stranki, ki zopet naglo narašča.

NOVA NEMŠKA STRANKA.

PRAGA, 17. septembra. V Prago se je vrnilo včeraj in danes 23 poslancev SNS pod vodstvom dr. Kundta, Šebekovskega, Roscheta in senatorja Franka, brata v Nemčijo pobeglega senatorja dr. Franka. Poslanci so podali izjavo, da prekinjajo vse stike s Henleinom in Nemčijo. Henlein je prekoračil pooblastila stranke, katere namen ni bil »anšlus«, ampak le sporazum s Prago v okviru avtonomije. V Pragi zbrani poslanci izjavljajo, da hočejo njihovi pristaši ohranitev neokrnjene Čehoslovaške in bodo takoj ustanovili novo Sudetsko-nemško stranko, ki bo izdala tudi zadevno proklamacijo. Nemško prebivalstvo se povsod vrača na delo. List »Bohemia«, ki je doslej podpisal Henleina, se ga odreka in zahteva ohranitev neokrnjene Čehoslovaške.

Odcepitev ali vojna?

HITLER NI ODPIL NITI ZA KORAK OD SVOJIH ZAHTEV. — KAJ BO STORILA ANGLIJA? — ODLOČIT EV DO PRIHODNJEGA TEDNA.

LONDON, 17. septembra. Angleški ministrski predsednik Chamberlain se je včeraj vrnil v London z letalom ob 17.29, kjer so ga sprejeli nekateri ministri z zunanjim ministrom Halifaxom na čelu, časnikarji, diplomati in množica ljudi. O svojem uspehu ali neuspehu ni podal nobene določne izjave. Že ob 17.28 je pa priletel v London tudi lord Runciman v spremstvu Asthona Gwatkina. Tudi on ni povedal nič konkretnega, dejal je le: »Položaj je zelo delikaten. Odvisen je od milosti bogov.« Kdaj se bo vrnil v Prago, še ne ve. Chamberlain se je takoj odpeljal v ministrsko predsedstvo, kjer je referiral ožjemu odboru ministrov o sestanku s Hitlerjem. Pozneje je konferiral z lordom Runcimanom in bil še v audienci pri kralju. Ob 23. uri se je vrnil v ministrsko predsedstvo.

USODNA POSVETOVANJA.

LONDON, 17. septembra. Danes bo seja angleškega ministrskega sveta, na kateri se bo odločalo o stališču, ki naj ga Anglija zavzame nasproti Hitlerjevim zahtevam, ki jih je stavil Chamberlainu v Obersalzburgu. Danes prideta sem tudi francoski ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet. Ako bodo sklepi posvetovanj taki, da bodo mogoča nadaljnja pogajanja s Hitlerjem, bo Chamberlain v torek, 20. t. m. znova odpotoval v Nemčijo, kjer se bo sestal s fohrerjem v Godesbergu v Porenju, kjer so že v teku priprave za ta sestanek. Ako pa bodo sklepi drugačni, se Chamberlain ne bo več vrnil v Nemčijo.

V LONDONU OKLEVAJO.

LONDON, 17. septembra. Mednarodna kriza je sedaj stacionirana in bo ostala do prihodnjega tedna nespremenjena. Pričakuje se, da Hitler v tem času ne bo storil nič novega in nepremišljenega. O vsebini razgovora v Obersalzbergu javnost še vedno ni izvedela ničesar, zato so vse zadnje vesti le kombinacije. Gotovo je le to, da Hitler od svojih zahtev glede ČSR

niti za las ni popustil. Sedaj gre za to, ali bo Anglija žrtvovala ČSR za ohranitev miru. V Londonu se sklepa sedaj le o tem, ali naj se pristane na odcepitev sudetskih Nemcev ali ne. Zdi se, da tu temu pod nekimi pogoji in z nekimi omejitvami ne nasprotujejo, vendar samo v primeru, ako sprejme Nemčija Angleško zahtevo, da se obenem rešijo tudi vsa ostala evropska vprašanja. Toda vse kaže, da Hitler tega noče in ni pripravljen na nobeno generalno reševanje vseh vprašanj.

FRANCIJA NEPOPUSTLJIVA

PARIZ, 17. septembra. Tu prevladuje prepričanje, da Francije ne bo pristala na razbitje ČSR in ne bo sledila popuščanju nasproti Hitlerju, ki se opaža v Londonu. »L'Ordre« piše: »Ako se pustita London in Pariz zastrašiti od Hitlerja in žrtvujeta ČSR na altar zblizanja z Nemčijo, potem bo Hitler jutri izvršil hegemonijo nad vso Evropo. Ali more biti to težnja Anglije? Ako je, potem se je Anglija od Napoleonovih časov silno spremenila.« Blum pa piše v »Populaire«, da je naletel Chamberlain na nezlomljivo Hitlerjevo diktatorsko voljo.

MNENJE ŽENEVE

ŽENEVA, 17. septembra. Herbert Moth je govoril včeraj o vprašanju, kako gleda Ženeva na položaj. Moth je dejal, da je šel Chamberlain k Hitlerju zato: 1. da prepriča vojno; 2. ker Francija sama zaradi nerazčiščenih odnosov z Nemčijo ni mogla igrati vloge posredovalca. Daladier je Chamberlaina sam zaprosil za to. Položaj na ČSR pa je tak: 1. Ali se odcepi od ČSR vse ono ozemlje, na katerem žive Nemci vsaj v večini 80%, ali 2. da poseže ČSR po orožju, kar pa bi izzvalo evropsko vojno. Morda se bo diplomatom še posrečilo najti kako rešitev.

Curli, 17. septembra. Devize: Beograd 10, Pariz 11.935, London 21.28, New York 443.50, Milano 23.30, Berlin 177.50, Praga 15.24.

Zapiski

Na vrsti je Poljska

Nemška manjšina na Poljskem, ki demonstrativno nosi bele nogavice, razširja letake, v katerih napadajo Poljsko in pravijo, da bo treba, takoj ko bo sudetsko vprašanje rešeno, začeti reševati njihovo vprašanje na Poljskem.

(P' Oeuvre.)

Aktualna zgodba

Stara je že zgodba o nočnem potovanju na saneh v snežni burji po ruskih stepah in o tolpi volkov, ki zasledujejo sanje. Popotniki mečejo volkovom kos za kosom iz svoje zaloge hrane, da jih na ta način vsaj malo zamotijo. Ali tudi to nič ne pomaga: končno jih volkovi le raztrgajo. Ali ve Chamberlain za to zgodbo? (»Hot Volk«, Nizozemska.)

Evropa in pangermanizem

V Srednji in Vzhodni Evropi bi mogle biti s plebiscitom uničene vse države, ki se upirajo pangermanskem pritisku; in nobena stvar ne jamči, da bi se nekoč ne uveljavila zahteva po plebiscitu tudi v Azaciji in Loreni. (Pertinax v »L'Ordre«.)

Meje dinamike in ekspanzije

Dr. P. S. piše v »Züricher Zeitung«: Tudi vsaka dinamika in ekspanzija ima svoje meje, ki so skoraj prav tako točno določene, kakor zakoni fizike. O tem nas prepričuje vsa zgodovina. Kdor teh zakonov ne upošteva in na te meje pozablja, je podoben tisti pravilni žabi, ki se je tako napihovala, da je nazadnje počila.

93:75

»Tempsov« stalni vojaški dopisnik general Baratier je napisal članek o madžarski vojaški moči. Francoski vojaški strokovnjak poudarja, govoreč o političnem položaju na evropskem bližnjem vzhodu, važnost dobrega sosedstva in dobrih odnosov med različnimi državami, ki so neposredno zainteresirane na stališču, ki ga do njih zavzema Nemčija. Tri države Male antante imajo 49.780.000 prebivalcev, Poljska in Madžarska 43.200.000. Vseh teh pet držav skupaj bi torej imelo 93 milijonov prebivalcev, kar predstavlja prav lepo zagrado 75 milijonov Nemcev. General Baratier želi, da se niti Poljska niti Madžarska ne bosta dali preslepiti z navideznimi dobički, ki bi jih dobili na račun Čehoslovaške — kajti ti dobički bi bili začasni in bi jih omejenjeni državi pozneje kaj lahko plačali s svojo svobodo.

Dim. Ljotič in ČSR

V »Novem putu« čitamo razpravljanje o stališču Ljotičevega »Zbora« do Čehoslovaške. Pravi, da Jugoslavija ne more zavzeti napram Nemčiji v primeru konflikta s Čehoslovaško prav nobene drugega stališča kakor strogo nevtralnega. Če se more Francija boriti na treh frontah, Jugoslavija se ne more. Skočiti v vodo in nuditi potapljaščemu se pomoč je človek dolžan, če je le malo verjetnosti, da se mu bo rešilo življenje, pa če je tudi velika verjetnost, da se bo reševalec sam utopil. Morala pa zabranjuje reševanje v takih okoliščinah, kjer ni le verjetnosti, da se potapljač ne bo rešil, marveč kjer je popolnoma sigurno, da se bo tudi reševalec potopil.

Slovenci in sporazum

Smatramo za dolžnost, da povemo, kar mislijo danes slovenski ljudje, ki so pozdravili sporazum od 8. oktobra 1937. Trdimo, da je to večina Slovencev, kajti sporazum so odklonili iz načelnih razlogov le najvernejši pristaši JNS s svojim vodstvom vred, dalje — naravno — voditelji vladajoče stranke, dočim so njihovi pristaši po veliki večini in vsa opozicijska javnost sporazum v načelu potrdili. (Dr. M. Korun v »Slovenski Besedi« 16. 9. 1938.)

Maribor, 17. septembra.

Dr. Goebbels je v svojem znanem govoru razdelil politične smeri sodobnega sveta v nacionalizem, boljševizem in demokracijo. Njegove razdelitve ne moremo sprejeti, ker le deloma ustrezajo dejstvom. Boljša bi bila razdelitev na demokratsko usmerjene države, na totalitarne in na države, ki jih ne moremo uvrstiti v nobeno od obeh ekstremov. Kajti ni danes tako velika razlika med fašizmom, nacionalnim socializmom in boljševizmom, kakor je razlika med temi tremi skupaj in demokracijo. Vse pri povedovanju desti ne zaleže: človek si mora ogledati le demokratske države in totalitarne na delu, pa se bo takoj odločil in takoj videl, kje je kultura in civilizacija, kje pa surova sila.

Po ena slovanska, latinska in germanška država se je odločila za totalitarni režim in po ena izmed njih za demokratski. Za demokratski sistem so se odločili tudi francoski katoličani, ki so preko kardinala Verdiera ponudili celo komunistom roko v spravo za ohranitev demokratskih svobod, ki so v zadnjem času po svetu tako ogrožene. Vendar se tudi v Franciji najdejo desničarski elementi — o kleroroyalistični »Action française« nočem niti govoriti, ker se je trezni katoliški krogi sramujejo in jo je moral pred leti celo sam papež dezavuirati — ki niso v službi naroda, domovine in demokracije, ampak se raje pustijo plačati od tujih, Franciji sovražnih držav, in se raje oborožujejo s tujimi puškami in tujimi bombami proti režimu, ki ga je postavila na položaj samo ljudska volja, izražena pri svobodnih volitvah in ki tej ljudski volji tudi odgovarjajo, ne pa zgodovini in svojemu Bogu, kakor to delajo diktatorji.

Res je, da imajo demokracije svoje napake, vendar še mnogo večje imajo totalitarni režimi. Velika razlika je že v tem, da se pri demokraciji človek, ki ni na mestu, diskreditira sam in se v javnem življenju onemogoči, dočim je v totalitarnih režimih vse prikrito, vsak škandal in afera se s silo zatira in ne pride v javnost — tako vidimo danes fenomen, da je navzlic radiju, časopisu in drugim sredstvom velik del evropske javnosti popolnoma neinformiran o političnem položaju v svetu — le od časa do časa vidimo pri avtoritativnih režimih procese, ki imajo krvav konec. In taki procesi povedo več kot vse široko razpihane afere v demokratskih državah.

Zato je upravičeno imenovati francosko in svetovno demokracijo, da je — kakor piše »Slovenec« — »umazana brozga najbolj sebičnih nagonov, strasti in teženj, ki se za silo med seboj začasno pobotajo.« Noben narod ni toliko žrtvoval za svobodo in dobrobit človeštva kot je francoski. Tudi na višku slave ne pozna težkih trenutkov. Ljudje nikjer nimajo toliko svobode kot v zavezniški republiki in človek, ki je zapisal tako težko obsodbo francoskega javnega življenja, nima ali noče imeti pojma, kaj bi pomenil svet brez francoske demokracije, ki je vzor vsem drugim. Kdor spoštuje zdravo jedro francoske demokracije, ve, da spoštuje s tem kulturo in civilizacijo in temu je tudi jasno, da bi svet brez demokracije ponovno zašel v čase barbarstva.

Kakšna je tudi razlika med voditelji demokratskih režimov in protidemokratskih! Pri enih pametna razsodnost in do stojanost, pri drugih pomanjkanje tudi najprimitivnejšega takta. In še prav zaradi tega ni na mestu napadanje voditeljev francoskega narodnega režima, ker so zadnja leta že nešteto dokazali, da znajo ohraniti mirno kri in so navzlic prostaškim izzivanjem že večkrat zavarovali človeštvu mir.

Nov dokaz za miroljubnost, vzvišeno in trezno presojo položaja je te dni pokazal predsednik francoskega parlamenta Edouard Herriot, ki je brez pretenj, brez izzivanja in s polno zavestjo odgovornosti pozval v interesu svobode in demokracije vse Francoze, naj se strnejo za svojo vlado, ker gleda danes na Francijo ves svet kot tisto moralno silo, ki jamči za mir.

Rr.

ROOSEVELT GOVORI.

WASHINGTON, 17. septembra. Danes ob 15.30 angleškega časa bo govoril Roosevelt o položaju

Nemčija noče ničesar doprinesti za mir

LONDONSKE »TIMES« ZAVRAČAJO ODLOČNO VSE LAŽI O ZATIRANJU SUDETSKIH NEMCEV.

LONDON, 17. septembra. »Times« piše o češkoslovaški krizi in zadnjih dogodkih v srednji Evropi, da število žrtev med sudetskimi Nemci ne dokazuje češkega zatiranja, ampak svobodo, ki jo Nemci v ČSR imajo, ker se lahko mirno zbirajo in provocirajo nenemško prebivalstvo in državne organe. Gospod Henlein mora vedeti, da bi sprejetje njegovih pogojev pomenilo za češkoslovaško vlado abdikacijo. Če bi njegova želja po miru bila iskrena, bi lahko ponudil take pogoje, ki bi storili nepotrebne vse izredne ukrepe, ki jih je čsl. vlada morala storiti. Legenda, da živijo sudetski Nemci v strahu za življenje in imetje, ne najde nikake opore v nasiljih in neredu. Propaganda, ki pravi, da je priterala jadikovanja o zatiranju Nemcev do absurda, se je v tuji sami premagala. Efekt te demagoške propagande ima lahko vpliv v Nemčiji, drugim pa jasno prikazuje prave namere in cilje. V stvari bi se morali razgovoriti v Pragi šele začeti. Kdo more garantirati, da v primeru plebiscita ne bo

zunanjih vplivov in notranjih sovražnosti? Še ni daleč, ko se je v Avstriji videla vrednost takega glasovanja. Dr. Schuschnigg je imel v načrtu, da »naredi« plebiscit, pa je prišel Hitler in ga je sam naredil. Četudi bi vsi sudetski Nemci hoteli v Nemčijo in jih bi rajši sprejel ter češkoslovaška vlada bila zadovoljna, še potem bi dostojen način poravnania bila prej razmejitev od strani mednarodne komisije kot plebiscit. Hitler zahteva nemške pravice na Češkoslovaškem, ki naj mu jih prinesejo na krožniku. Ali je to vse, kar Nemčija lahko stori za mir v času in krajih, kjer iskre neodgovornosti lahko vsak čas zanetijo svetovni požar? Nemški govori so bili polni denunciacij in groženj. Ni pa še padla nobena beseda o sodelovanju Nemčije za mir. Dokler se v Nemčiji tako govori in dokler sudetski Nemci delajo še vedno slabšo situacijo, kako more potem Berlin pričakovati, da bodo druge države imele tak pogled na srednjo Evropo, kakor so ga imele pred šestimi meseci?

Češkoslovaška se ne vda

PROSTOVOLJNO NE BO ODPSTOPILA NITI PEDI ZEMLJE. TUDI ŽE DRUGA OBRAMBNA LINIJA GOTOVA.

PRAGA, 17. septembra. Češkoslovaška vlada ne bo pod nobenim pogojem pristala ne na odcepitev sudetskega ozemlja, ne na plebiscit. O tem svojem stališču, ki je nesporen, je obvestila tudi London in Pariz. Za svojo državno integriteto se bo Češkoslovaška

bojevala do zadnjega in ne bo prostovoljno pustila nikomur niti pedi zemlje. Češkoslovaška ni neko blago, za katero bi lahko kdorkoli barantal. Vojaške odredbe se zato nadaljujejo. Dovršuje se v vsej naglici že druga obrambna linija vzdolž vse meje napram Nemčiji.

V Španiji še ne bo odločitve

NACIONALISTIČNA OFENZIVA STRTA. — PRIPRAVE ZA ZIMO. — NOV LETALSKI NAPAD NA BARCELONO.

PARIZ, 17. septembra. Na španskih bojiščih ni nobenih bistvenih sprememb. Nacionalistična ofenziva ob Ebru je popolnoma strta. Republikanskim četam se je posrečilo odbiti vse napade. Sedaj je na frontah bolj zatišje. Obe stranki se pripravljata na zimo. Vse kaže, da se bo državljanska vojna nadaljevala še do prihodnjega leta, ne da bi bila dosežena ka-

ka odločitve. BARCELONA, 17. septembra. Včeraj je priletelo nad Barcelono zopet 6 nacionalističnih bombnikov, ki so vrgli na mesto več ton bomb. Pri tem napadu je bilo ubitih ali ranjenih 300 civilistov. Bombe so padle tudi v pristanišče in zadele dve angleški trgovski ladji.

Nemške priprave na zahodu

LONDON, 17. septembra. Nemško vojno ministrstvo je odredilo, da se vojaška služba vpoklicanih rezervistov podaljša še za en mesec. V Porenju je ustavljen ves civilni promet, vse ceste so zaprte, po njih vozijo le vojaški kamioni in motorni oddelki vojske. Prav tako se opaža gibanje nemških čet tudi vzdolž vse nemško-belgijske meje.

Krvavi boji v Palestini

JERUZALEM, 17. septembra. Pri Dere Garani je nastal včeraj spopad med upornimi Arabci in angleškimi četami. V boju je sodelovalo tudi topništvo. Na obeh straneh je okoli 100 mrtvih. Arabci so potrgali vse telefonske zveze z Jeruzalemom in tudi električne napeljave, tako da je bilo mesto preteklo noč v popolni temi.

ČEŠKOSLOVAŠKA DOBILA PROPAGANDNEGA MINISTRA.

PRAGA, 17. septembra. Včeraj je bilo po sklepu praške vlade ustanovljeno posebno propagandno ministrstvo. Prvi propagandni minister je postal inž. Hugo Vavrečka. Inž. Vavrečka je bil rojen dne 22. febr. 1890. na Moravskem, studiral je na tehniški v Brnu in postal nato časnikar. Bil je urednik »Lidovih Novin«, za časa prve balkanske vojne poročevalec bolgarskega generalnega štaba. Čez Trst je prišel v svetovni vojni v Italijo, kjer je organiziral legionarje. Po vojni je bil najprej češkoslovaški konzul v Trstu, nato ravnatelj Batovih tovarn v Zlinu, nazadnje do imenovanja za propagandnega ministra pa ravnatelj Gospodarskega odbora Male antante.

MADŽARSKA DEMARŠA V PRAGI

BUDIMPEŠTA, 17. septembra. Madžarska vlada je napravila v Pragi demaršo zaradi češkoslovaških vojaških ukrepov ob madžarski meji, ki pomenijo ogražanje Madžarske. Obenem je madžarski poslanik protestiral proti preletanju češkoslovaških letal čez madžarsko mejo.

ČEŠKI PROTEST V BERLINU

PRAGA, 17. septembra. Češkoslovaška vlada je protestirala v Berlinu zaradi 17 češkoslovaških orožnikov, ki so jih sudetski legionarji zajeli na češkoslovaškem ozemlju in s silo odpeljali v Nemčijo.

INDIJA ZA ANGLIJO

LONDON, 17. septembra. Indijski podkralj je poslal angleškemu kralju Juriju VI. brzojavko, v kateri mu sporoča, da bo Indija v vsakem primeru solidarna z Anglijo in ji stala ob strani.

AMERIŠKI NEMCI ZA HENLEINA

BERLIN, 17. septembra. Ameriški sudetski Nemci so poslali Henleinu spomenico, v kateri odobravajo njegove zahteve in zahtevajo priključitev sudetskoniških krajev v Nemčijo.

SLOVENSKI VISOKOŠOLCI PO ČSR.

PRAGA, 17. septembra. Skupina slovenskih visokošolcev, članov JCLi-ge v Ljubljani se mudi sedaj na 18-dnevnem potovanju po Češkoslovaški. Visokošolci so si doslej ogledali že Bratislavo in druga središča Slovaške, Brno, Olomouc itd. Vsi listi jih sprejemajo povsod s pozdravnimi članki, v katerih naglašajo, da je to nov dokaz tradicionalnega prijateljstva med Čehi in Slovenci, ki traja že cele generacije.

Drobne vesti

Največji zvon v Jugoslaviji bo prihodnje tedne jel peti slavo Bogu v stolpu frančiškanske cerkve v Mariboru. Te dni ga je vlija tvrdka inž. Bühl v Račah. Priprave so se vršile več tednov, zamudna je bila tudi naprava modela, dočim je bilo vlijanje samo končano v dobrih 20 minutah. Da se tak monsturn, kakršen je naš novi zvon, ohladi, traja več dni in mora biti hlajenje počasno, da ne nastanejo razpoke v kovini.

Zvon je ugašen na globoki g in tehtla dobrih 6000 kilogramov. Je torej za dobro tretjino večji kot prejšnji, ki so ga v svetovni vojni rekvirirali in pretopili za topove. Premier zvona je nad 2½ metra in enaka je tudi višina. Kembelj je iz martinovega jekla in tehtla sam 300 kilogramov. Prvotno bi se imel zvon vliati v Zagrebu, pa je nalog dobila naša tvrdka, ker za takega velikana zagrebsko podjetje menda ni pripravljeno. Zanimivo je, da so pri bronu (78% bakra in 22% kositra) prvič uporabili baker iz domačega rudnika v Boru, kjer že pridobivajo to važno kovino v novi topilnici potom elektrolize. Kositer je z otoka Banka v Sundskem otočju.

Kdaj se zvon prepelje v Maribor in slovesno blagoslovi, še ni znano, vsekakor bo svečanost šele prihodnji mesec, ker je treba poprej izvršiti v stolpu potrebno ogrado. Sedaj se izdelujejo armature za zvon iz najboljšega jekla. Nameščenje tega velikana v stolpu bo precej težavno in bo trajalo delj časa.

Veliki zvon v naši stolnici nikakor ni majhen in se cerkev z njim lahko postavi. Vendar je skoraj za polovico manjši kot njegov novi tovariš pri frančiškanih.

Tatvine in vlomi. Posestnik Ludvik Kuri iz Zic obč. Sv. Ana je prijavil orožnikom, da je nekdo vlomil v njegovo stanovanje in odnesel iz omare obleko in razno perilo v skupni vrednosti okoli 600 din. Tatu so že na sledu. — S travnika so neznanči odpeljali Jožefu Gselmanu iz Dolnje Počehove, obč. Košaki, 30 plasti otave. Gselman ima nad 800 din škode. — V gostilni K. na Počehovi je bila ukradena iz posebne sobe s kolesa dinamometrika, vredna 250 din, naslednjega dne pa še par novih rujavih čevljev, srebrna ura z verižico, modra srajca, z voza pa tri verige. Tatove so že našli. — Ko je pustil Janez Mršak pred Batovo trgovino na Aleksandrovi cesti kolo in aktotovko, je neznanec umnožič izkoristil ugoden trenutek in snel aktovko, v kateri je imel Mršak razne legitimacije.

Nezgode. Na državnem mostu je zadel neki osebni avto v Alojza Pinterja, ki je zaradi sunka dobil lažje poškodbe na nogah. Z dvajsetimi dinarji odškodnine za bolečine, ki mu jih je takoj izplačal avtomobilist, je bila stvar likvidirana. — Na vogalu Langusove in Koroške ceste je neznan kolesar povozil tri in pol letno Zvezdo Pečenko iz Vojašniške ulice. Punčka je k sreči dobila le lažje poškodbe. — Včeraj je podrl na ustju Gosposvetske ceste Emil M. nekega dijaka, ki se je pri padcu potolkel po kolenu in dobil več odrtin.

Mariborsko gledališče

Prosta izbira gledaliških sedežev. Ker je s 17. t. m. nepreklicno potekel zadnji rok za rezerviranje sedežev lanskim abonementom, je doslej dalje na razpolago izbira sedežev vsem novim abonementom. Prijave sprejema gledališka blagajna dnevno od 9. do 12. ure.

Prijavite se za gledališkega abonenta! Za nizko vsoto, ki se plačuje v osmih mesečnih obrokih (od 8. do 14. din navzgor) dobite 14. dramskih ter 7. glasbenih predstav in 1. koncert.

ARETACIJA ČEHOV NA DUNAJU. DUNAJ, 17. septembra. Sinoči je bilo na Dunaju aretiranih 15 Čehov, med njimi tudi urednik »Videnskega Denika«. Po zaslišanju so 4 aretirance izpustili, 11 so jih pa pridržali.

VREMENSKO NAPOVED Lepo vreme, mestoma megla v nižavi, zjutraj precej hladno, podnevi topleje, tuda na gorah.

Socialna politika**Zakaj je pri nas zaščita otroka zaostala in kaj naj za njo storimo**

Zadnjič smo omenili, kaj hoče zaščita otroka in kakšne potrebe so jo narekavale. Videli smo, da je zavest o potrebi otroške zaščite nastala v visoko kulturnih državah zapadne Evrope zaradi demografske, etične preporoda povojnega človeka in ideologije totalitarnih držav. Da so se te posledice lahko pokazale z znanstvenimi statistikami, je treba predpostavljati že visoko socialno organizacijo, razvite demografske, higienske in zdravstvene zavode. Da so se ta dogajanja prijala ljudstva, ki jih je takoj razumelo in skušalo izvesti, je treba predpostavljati vzgojenost in samodisciplino naroda, bogate denarne vire, obširno propagando, dobro strokovno osebje in dobre šole. Vse to so zapadne države imele na razpolago. Poglejmo pa sedaj naše razmere.

Vse kulturno, posebno pa socialno življenje naše države je še razmeroma primitivno. Čeprav je Slovenija na najvišji razvojni stopnji, je tu obubožanost prebivalstva zadnjih let zavzela tako ogromen obseg, da bi vsak posameznik moral delati vsaj za dva, če bi hoteli doseči nek izboljšanje našega socialnega položaja.

Naši otroci se vzgajajo v dokaj malo raznih razmerah. Nezadostna prehrana ima za posledico, da je več kot 50% šolobvezne mladine slabo raščene s šibkimi kostmi in gnilim zobovjem. Pomankanje nadzorstva spremlja vse večji porast mladoletnih, ki nagibajo k nemoralnim dejanjem.

Če hočemo slediti zapadnim državam, moramo prebrestiti najprej začetniške težave, ki so propaganda, pouk in vzgoja ljudstva, zbiranje materialnih sredstev in izobrazba strokovnega osebja.

O zaščiti otroka se je pri nas začelo govoriti komaj pred nekaj časa in široki sloji prebivalstva zanjo sploh ne vedo. Statistike Higienskega zavoda v Ljubljani ali pa Pedagoške centrale v Mariboru so na splošno tako malo znane, da se ne zavedamo ne, v kakšnem katastrofalnem položju živi naša mladina.

Nevednost je torej naša prva in glavna napaka. S tem ni nikakor rečeno, da ni še bolj zanemarljivih dejel, vendar nam te ne morejo biti vzgled. Oglejmo si Dansko, Švedsko ali Norveško, ki spadajo med najnaprednejše dežele sveta, pa je še vedno vsem privatnim in javnim oblastem prosveta ljudstva prva in glavna skrb. Mi pa menda mislimo, da smo že vse dosegli.

Ni dovolj, da le nekaj ljudi ali ena organizacija spozna vprašanje zaščite mladine. Na ta pereči problem je treba opozoriti ljudstvo, da bo samo uvidelo resnično potrebo po rešitvi tega vprašanja.

Razen prosvete, ki naj vzgoji naše ljudstvo zlasti na področju socialnih vprašanj, so seveda potrebna tudi denarna sredstva. Pred vprašanjem, ali jih naš narod zmore, se ne smemo ustaviti. Racionalno in načrtno uporabljeni zneski, čeprav ne vedno zadostni, se poznajo veliko bolj, kot nesistematski raztreseni Miklavževi in Božične podpore ter ostale akcije v podobnem stilu. Če pa nam bo uspelo prepričati ljudstvo o važnosti tega vprašanja, bo ono samo zahtevalo in votiralo večje vsote za otroško zaščito.

Prepričani smo, da bo prosveta in vzgoja moralno dvignila in oplemenitila naša posameznikov, da bo vzklilo med nami tudi mecenstvo kot je že zdavnaj drugod. Vemo, da je v naših razmerah težje biti mecen kot v drugih bogatejših deželah, vendar lahko priznamo, da je pomankanje mecenstva med Slovenci med drugim sad dolgega tulega gospodovanja, ko smo se morali bati, da tega ne bodo uživali domači sinovi.

Glavni pogoj uspeha pa je vendar le dobra volja in požrtvovalnost. Nikoli še ni noben pesimist naredil za človeštvo nič koristnega. Prosveta in vzgoja, vendar optimizem, dobra in čvrsta volja so prvi pogoji našega uspeha.

Otrok je življenje in narava, mladina naša sila in moč. Dajmo ji še naše skušnje in pomoči, in pred nami se bo odprla lepša bodočnost, polna vedrega otroškega smeha.

Zp.

Novice**Obrtništvo v borbi za svoj obstoj**

OBRATNO DELO V KAZNILNICAH TEŽKA KONKURENCA OBRRTNIKOM — V SVOJI STISKI SE BODO MARIBORSKI OBRRTNIKI PONOVO OBRNILI NA PRAVOSODNEGA MINISTRA.

Stališče obrtnikov do kaznilnice je naši javnosti znano iz številnih resolucij, spomenic in posredovanj, s katerimi bi radi preprečili katastrofalno uničevanje naše obrti z delom v kaznilnicah.

Mariborska moška kaznilnica izvršuje v svojih delavnicah razne rokodelske obrti v tako velikem obsegu, da je danes pridobitno podjetje z značajem industrije. Kaznilniška uprava utemeljuje upravičenost svojega ravnanja s tem, da se sklicuje na določilo paragr. 36. zakona o izvrševanju kazni na prostosti, glasom katerega se morajo kaznjenci zaposlovati z rednim delom, vendar pa se v praksi to tako izvaja, da je v kričečem nasprotju z določilom obrtnega zakona paragr. 1 odst. 2, točka 8. Mariborski obrtniki so ugotovili, da izvršuje moška kaznilnica rokodelska dela v velikem obsegu po naročilu vseh uradnikov in nameščencev, njihovih družinskih članov in tudi po naročilu zasebnikov bodisi pod naslovom kakega uradnika ali upokojenca. Krog naročnikov za obrtniška dela je pri moški kaznilnici tako velik, da to zelo občutijo naši obrtniki vseh strok. Zato so mariborski obrtniki že nešteto krat predlagali, da naj država zaposli kaznjence za načrtno izvrševanje javnih del, za gradnjo cest, regulacijo rek in potokov, za osuševanje močvirij itd., za kar je država že lani votirala milijardo dinarjev.

Obrtništvo je bilo doslej pri svojih zahtevah vedno skromno do skrajnosti. Nevarni polet rokodelskih obrtnih delavnic moške kaznilnice so hoteli preprečiti s ponižnimi prošnjami, naj se delavnice vsaj ne opremljajo s stroji, marveč naj se kaznjenci tam zaposlujejo samo z ročnim delom. Toda zgodilo se je nasprotno. Danes ima moška kaznilnica v vseh delavnicah najmodernejše stroje, s katerimi se je proizvodnja dvignila za 100 odstotkov. Naši obrtniki so ugotovili, da je n. pr. v mizarški stroki zaposlenih 80 do 100 kaznjencev in da nadomešča najmanj

50 normalno velikih obratovalnic samostojnih mizarških mojstrov. Tako je tudi v delavnicah vseh ostalih strok. Progresivna industrializacija rokodelc, delavnic v kaznilnici je rodila še druge nezdružljive pojave, ki hudo zadenejo socialni in moralni standard mariborskega obrtništva. V kaznilničnih delavnicah se pri strojih zaposlujejo kaznjenci, ki se nikoli niso bavili z rokodelstvom, tam pa se »izučijo« neke obrti in pridejo iz zavoda kot pomočniki ali celo mojstri. Taki ljudje so seveda nesposobni za zaposlitev v normalnih obrtniških delavnicah in zato stalno povečujejo kader šušmarjev, ki je rakana našega obrtništva. Po uredbi sme legalen obrtnik-mojster zaposlovati največ 4 vajence v največjih delavnicah, mizarška delavnica v tukajšnji kaznilnici pa ima 5 pomočnikov in 48 vajencev! Iz zanesljivih virov smo poučeni, da je bilo 20. aprila t. l. zaposlenih 30 krojačev pri 12 strojih, 26 čevljarjev pri 4 strojih, 76 mizarjev pri mnogih strojih, 46 delavcev v papirnici, knjigovoznici in pri izdelovanju papirnatih vreč. Nadalje je v kaznilnici 8 ključavničarjev, 10 metlarjev in plečarjev, 8 tkalcev itd.

Iz navedenega je razvideti, kako porazno deluje izvrševanje obrti v tukajšnji kaznilnici na mariborske obrtnike. Zato zahtevajo, da smejo kaznilnice izvrševati rokodelska obrtniška dela samo za lastno potrebo in po naročilu države, samoupravnih teles in humanitarnih ustanov. Da bi se to pereče vprašanje vendarle rešilo, je sklicalo Slovensko obrtno društvo v Mariboru sestanek združenj čevljarških mojstrov, krojačev in sorodnih strok, kovinarjev, mizarjev, slikarjev, pleskarjev in ličarjev v Mariboru. Na tem sestanku bodo zopet sestavili spomenico, ki jo bo posebno odposlansvo izročilo resornemu ministru. Deputacija bo odpotovala v Beograd ob priliki prve državne obrtne razstave v Beogradu.

-lg.

Vsak je svoje sreče kovač!

V kratkem se prične 37. kolo državne razredne loterije, ko bo zopet izžrebanih velikih in majhnih dobitkov v skupni vrednosti ca

Din 65.000.000.-

Ne obotavljajte se in obrnite se čimprej in zaupljivo na našo hišo sreče in glavno kolekturo **BEZJAK, MARIBOR**. Gosposka 25, tel. 20-97, kjer boste našli veliko izbiro novih sreč! **Odlomite se pravočasno!** Sreča Vas kliče!

Cela srečka stane Din 200.-, polovica Din 100.- in četrtinka Din 50.-

Za socialno zavarovanje kmetskega stanu

V času, ko se za socialno zavarovanje bore vsi nameščenci, delavci, obrtniki in celo mojstri sami, bo vsekakor treba misliti na zavarovanje našega kmečkega prebivalstva. Kdo stoji pred bolj nejasno bodočnostjo ko kmet? Kmet je popolnoma odvisen od svoje zemlje, ki ga hrani in mu skuša zagotoviti bodočnost. Toda dandanes splošna gospodarska depresija tudi kmetu ni prizanesla in ga je morda še bolj zadela, kakor druge stanove. Dočim je delu drugih rok zakonito določeno plačilo, je kmetovo plačilo problematično. Kmečki pridelki danes niso niti zastoj niti plačani. Zato se ni čuditi, če kmečki sinovi in dekleta vedno bolj silijo v mesta, da si z delom v tovarnah skušajo zagotoviti bodočnost in si ustanoviti lastni dom in družino. Tega našemu kmečkemu naraščanju ni škodi v zlo, ker je resnično kruto dejstvo, da premnoge kmečke sinove čaka na stara leta cesta, hlev in pokop na občinske stroške.

Vzroki propadanja naših kmetij so v pretežni meri v nejasni bodočnosti. Zato je treba našemu kmetu s strani merodajnih pokazati več pažnje za njihov stan, zlasti pa ga pritegniti k socialnemu zavarovanju, kajti kmetu dandanes ni mogoče prihraniti toliko, da bi vsaj

skromno mogel živeti na stara leta. Kakor imajo drugi stanovi pravico do socialnega zavarovanja, tako je tudi kmetova želja in zahteva po tem zavarovanju upravičena. Kmečko ljudstvo je neprestano odvisno od različnih nesreč in elementarnih udarcev, zato njegovi skromni dohodki za vzdrževanje gospodarstva ne zadoščajo. Tega se morajo zavedati vsi krogi, ki od kmeta posredno ali neposredno živijo. Zavedati se morajo, da s propadanjem kmeta tudi sami propadajo, zavreti pa se da ta katastrofa samo, da kmeta socialno zavarujejo. Naši merodajni morajo v načelu sprejeti in odobriti socialno zavarovanje kmečkega stanu. Kako se bo to izvedlo in kdaj, bo potreba in čas sama pokazala.

Konferenca zastopnikov trgovinskih in industrijskih zbornic

V Beogradu je bila važna konferenca zastopnikov trgovinskih in industrijskih zbornic, na kateri so izdelali predloge za izpopolnitev in izpopolnitev uredbe o volitvah svetnikov v trgovinske in industrijske zbornice. Te predloge bodo predložili trgovinskemu ministru v odobritev. Konferenca se je

postavila na stališče, da so trgovska zastopstva isto kakor trgovske agencije in zaradi tega v smislu § 148 obrtnega zakona ne morejo imeti skladišč. Komisijska podjetja v smislu obrtnega zakona ne morejo obstojati, če pa že obstojajo, si morajo oskrbeti drugo ime. Na konferenci so ugotovili, da so se zadrage v veliki meri oddaljile od zadrage ideje in da poslujejo kot trgovinska podjetja. Glede udeležbe banovin na dohodkih skupnega davka na poslovni promet so zborovalci zavzeli naslednje stališče: Osnovo za participacijo banovin na dohodkih poslovnega davka je treba razširiti tudi na splošni davek na poslovni promet in na luksuzni davek. Participacija naj se poviša od 18 na 20%. Ukiniti je treba maksimiranje dohodkov banovinskega fonda prometnega davka na 100 milijonov din. Konferenca izraža željo, da naj merodajne samoupravne proračune pazljivo pregledajo in spravijo v sklad s sedanjimi predpisi.

Slovenski javnosti

Pogajanja kamnolomnih delavcev in posestnikov kamnolomov v Ribnici na Pohorju so ostala brez rezultata. Niti službena mirjenja s strani oblastev niso uspela. Zaradi tega je bilo delavstvo kamnolomov in g. inž. Lenarčiča in Res in dr. primorano stopiti 4. avg. t. l. v stavko.

V naši obmejni Ribnici na Poh. se bori 284 delavcev za boljši kos kruha. Z njimi pa se bore tudi njihovi otroci, ki so stradali, ko so bili njihovi očelje zaposleni, a sedaj nimajo niti tega, kar so imeli prej. Kako mizerno stanje vlada med našim obmejnimi delavstvom, nam pokaže dovolj razločno dejstvo, da delavci niso mogli, niti kot zaposleni, kupiti najpotrebnejših življenjskih potrebščin ter da imajo samo v specerijskih trgovinah nad pol milijona dolgov. Beda, težko delo in dolgovi so mučili našega obmejnega delavca že več let.

Apeliramo na vso narodnozavedno slovensko javnost, da podpre naše obmejne borce. Prošimo, da vsak po svoji možnosti prispeva za pomoč stradalajoči deci, ki bo le dobro hranjena in močna v stanju, uspešno se boriti proti nemškemu vplivu in potujčevanju. Zavedajmo se, da je naša severna meja najbolj ogrožena ter da bodo naše meje trdne le tedaj, če bo za njimi prebivalo zadovoljno ljudstvo. Le močan, zdrav in zadovoljen narod bo kos vsem neprilikam ter sposoben braniti svojo zemljo pred tujcem.

Prispevke v blagu in denarju sprejema odbor za pomoč stradalajoči deci v meznem gibanju se nahajajočih kamnolomcev v Ribnici na Pohorju, v roke g. V. Pura. Odbor.

Delo ptujske Ljudske univerze

Dne 3. oktobra bo leto dni, odkar je bila ustanovljena podružnica mariborske Ljudske univerze tudi v Ptuj. V svojem delu je ta važna prosvetna ustanova popolnoma samostojna in je že v prvem letu žela lepe uspehe. Predavanja so se vsilila vsakih 14 dni, predavali pa so gg. prof. Baš, dr. Milan Vidmar, prof. Mlakar, dr. Gosar, dr. Preobraženski, dr. Vrčon, prof. Šedivy, dr. Gogela, učitelj Rebenak, prof. Bunc, prof. Kozak in Podbevšek. Razen tega je bil prirejen umetniški večer, kjer so brali ptujski umetniki svoja dela. Med predavatelji pač pogrešamo domačih imen. Predavanja g. Mlakarja se je udeležilo 261 ljudi, umetniškega večera 260, predavanja g. dr. Preobraženskega o M. Gorkem 71 ljudi, ostalih predavanj pa povprečno 150 ljudi. Zanimivo je, da se predavanj udeležujejo predvsem dijaki in delavci. V lanskem delovnem letu so znašali dohodki 6978.25 din, izdatki 6846.50 din. Narodna odbrana je darovala 2000 din, Združenje trgovcev 300, občina 400, nabiralna akcija je vrgla 420, dohodki predavanj 3858 din. Ljudski univerzi je treba čestitati, da je le z lastnim trudom vzdržala svojo ustanovo in Ptujčani žele, da ostane Ljudska univerza še vnaprej namenjena širokim slojem našega naroda. — Letos bo uvedena za člane članarina 12 din za vse leto in občina je obljubila, da bo vnesla v proračun postavko za Ljudsko univerzo, kar Ptujčani tudi pričakujejo. Ustanovo, ki je prevzela nalogo izobraževanja našega ljudstva, je treba denarno in moralno podpreti.

Občinska seja v Ptuj

ZA HALOZE IN SLOV. GORICE SE OSNUJE SKUPNA ZADRUŽNA VINSKA KLET

Dne 15. sept. ob 18. uri je imel ptujski mestni svet sejo, ki jo je otvoril mestni predsednik dr. Remec Alojz in pozdravil zastopnika banske uprave dr. Vidica. V kratkih besedah je orisal priljubljenost preminulega svetnika Šireca Franca, ki je večkrat pri obč. sejah pripomogel do zrelega zaključka. Pokojnega neumornega delavca je obč. svet počastil s trikratnim »Slava«. Nato je prešel k dnevnemu poročilu. Po referatih o skupni vinski založni kleti v Ptuj za manjše vinogradnike iz Haloz in Slov. gor., o delovanju mestne posojilnice in raznih prošnjah se je soglasno odobrilo: 1. da se v Ptuj osnuje skupna založna vinska klet za Haloze in Slov. gor.; 2. da redno vozi poštni avtobus za časa trgatve na progi Ptuj—Jurovci—Podlehnik—Sv. Trojica; 3. da mestna občina odpove stanovanja onim, ki preveč zaostajajo s plačevanjem najemnine; 4. da se da obrtnemu društvu lokal 10 let v najem, ki se plača mesečno 50 din; 5. da se da za telefonsko zvezo Ptuj—Polenšak—Sv. Tomaž 200 din; 6. da se da Fantovskemu odseku v telovadnici »Mladike« brez-

plačna razsvetljava; 7. da se prizna g. Šedelbaueru, prof. glasbe, mestno občanstvo; 8. da se sestni odbor oprosti uvoznine cestnega materiala; 9. da se nekaterim mestnim sirotam zviša mesečna podpora, nekaterim pa zniža ali pa celo briše. Nadalje je mestni svet odklonil prodajo staybnega zemljišča g. Donaju; da se g. Albrechtu ne zniža zakupnina ribolova v Studenčnici. V slučajnostih se je izneslo, da se po Ptuj uredi orientacijski znaki, zlasti pa križišče na Bregu; da se uvedejo natančnejša potrdila o uvozu sadja in grozdja, kar pa je večina zavrnila radi tehnične neizvedljivosti; da se podpre akcija za izboljšanje ceste proti Novi Cerkvi. Najbolj žgoča točka te seje je bila odpoved stanovanj, kajti oni, katerim se naj odpovedo stanovanja, so reveži brez zaslužka. Pristojni so v Ptuj. Kam z njimi? Občina ne more mnogo popuščati in pri najemninah bo zato na drugi strani čim bolj zaposlila prizadete stanovalce. Tudi pri podeljevanju občinskih podpor ni bil mestni svet zedinjen. Po javni je sledila tajna seja.

„Perunov“ izlet v Haloze

Moto-klub »Perun« je polnoštevilno pohodil v prelepe žetale k poroki svojega člana g. Ferka Ivana s Pesniškega dvora in gđc. Svenšek Lojzke iz Sel pri Ptuj. Jesensko sonce je prekrasno obsevalo okoliške vrhove, Donačko goro ter Macelsko pogorje in prelepi haloški grički so bili priča tovarištvu in ljubezni ki vlada med člani Moto-kluba »Perun«. Članstvo je odneslo iz prelepega haloškega okolja jesenske radosti, polne nepozabne vtise, ki bodo Perunašem v spodbudo za bodoče delo in za resnično tovarištvo.

o. Dr. Stojadinović na Bledu. Včeraj je prispel na Bled min. predsednik dr. M. Stojadinović.

o. Za stradajočo deco v Ribnici na Pohorju so razni dobrotorni darovali skupno 3030 din, za kar se odbor v imenu dece najiskrenejše zahvaluje.

o. Premestitev. Učiteljica Frančiška Lovše je premeščena iz Polenšaka pri Ptuj v Kamnico, Maribor, levi breg.

o. Zadnja pot g. Širca Franja iz Ptuj. Včeraj je Ptuj v globoki žalosti spremljal na poslednji poti g. Širca Franja, mehanika in trgovca v Ptuj, katerega nesrečno smrt je pretresla Ptuj in okolico.

o. Griža v Dolnjem Prekmurju. V dolnjelendavskem srezu, zlasti pa po vaseh Dolina, Peteševci in Dolnja vas še vedno razsaja griža. Ker je bolnišnica v Dol. Lendavi že polna, so začeli odpravljati bolnike v Čakovec. Zdravniki si prizadevajo, da bi epidemijo čim bolj omejili.

o. Odtrgalo je prst 24-letnemu Pečniku Karlu iz Škol pri Cirkovcah vozno kolo.

o. Prometna nesreča v Celju. 18-letni mehaniški vajenec H. Hotko in 33-letni pekovski mojster A. Javornik sta se peljala z motornim kolesom iz Vilanja proti Konjicam. Na nekem ovinku sta zavozila v kup gramoza, pri čemer si je Hotko zlomil nogo, Javornik pa je dobil notranje poškodbe. Ko se je vračal posestnik I. Mastnak iz Celja domov v Šibenik pri St. Juriju, se je pri Teharju zadel vanj neki kolesar. Mastnak je dobil poškodbe po obrazu. — Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

o. Konferenca o fakultetnih uredbah v Beogradu. Prosvetni minister je pozval v Beograd zastopnike juridičnih in filozofskih fakultet ter gospodarskih visokih šol na konferenco, na kateri bodo obravnavali uredbe teh fakultet.

o. Eksplozija petrolejske svetiljke je poškodovala v Pečovniku pri Celju slikarico Teodoro Schreiberjevo iz Celja. Petrolej jo je opekel po vsem telesu.

o. Cigan in tisočaki. Cigan je prišel prosit kmeta Ivana Horvala iz Rakičana zadnjo nedeljo zjutraj naj mu da nekaj zrnja. Kmet je šel na podstrežje po zrnje. Medtem pa je cigan pogledal v sobo in videl na mizi 3500 dinarjev, ki jih je kmet malo prej prešteval. Dobil jih je od hčere in

sina, ki služita kot sezonska delavca v tujini. Ko je prišel kmet iz podstrežja ni bilo ne cigana, ne denarja. S pomočjo sosedov je zvedel, da je bil neki ciganski voz v bližnjem gozdu in da so takoj, ko se je cigan vrnil potegnili v smeri proti Dolnji Lendavi. Prijavili so slučaj beltinski žandarmeriji, ki je voz in ciganko zasledila že v neki vasi blizu madjarske meje, cigan pa je že pobegnil.

n. Udeležence drž. konference gospodarskih zbornic je sprejel v četrtek in petek trgovinski minister v Beogradu. Zastopniki zbornic so obrazložili ministru vsa vprašanja, ki so jih obravnavali na konferenci, kakor tudi druge pereče probleme naše trgovine ter industrije.

n. Kongres Zveze planinskih društev bo v Beogradu 1. in 2. oktobra. Prometno ministrstvo je odobrilo popust 50% z žel. legitimacijo K 13 na vseh osebnih in brzovlakih.

n. Izredna glavna skupščina Učiteljskega udruženja bo 25. septembra v Zagrebu.

n. Angleška jahta v Šibeniku. Včeraj se je vsidrala v šibeniškem pristanišču luksuzna angleška jahta »Jadвига«, ki je priplula iz Kingstona na Jamaiki.

n. Najmanjša vas na svetu. V bližini Prilepa sta vasi Malo in Veliko Mramorane. Mala ima deset hiš, Veliko pa jih je nekdanj imelo nad 40. Toda pogoji za življenje so bili tako težki, da so se vasičanji izselili. Ostala je le družina Trpković, ima pa kraj še vedno značaj vasi in je obdržal tudi svoje ime.

n. Zagrebški srednješolci v Beogradu. Sinoči je odpotovalo v Beograd 320 zagrebških dijakov in dijakinj. Izlet je bil organiziran na pobudo prosvetnega ministrstva, ki je izrazilo željo, da bi gojenci zagrebških srednjih šol obiskali prestolnico in se spoznali s svojimi beograjskimi tovariši.

n. Brzovlak zavozil v mešani vlak. Beograjski brzovlak je zavozil v mešani vlak, ki je stal na križišču v Ovčar Banji. Pet ljudi je bilo mrtvih, 16 težje in 20 lažje ranjenih. Vsi ponesrečenci so iz mešanega vlaka. Nesreča se je zgodila zaradi nepaznje železniških uslužbencev.

n. Boj mlekarja z osmimi razbojniki. Ko se je mladi mlekar Djordjević čez polja vračal domov v predmestje Beograda, ga je na samotnem kraju napadlo osem razbojnikov. Toda Djordjević se ni udal. Obdelaval jih je z nožem, dokler jih sedem ni pobegnilo, dočim je bil osmi tako ranjen, da ga je napadenec vrغل čez rame in ga hotel odnesti v bližnjo vas. Ko pa je razbojnik bruhal kri, ga je Djordjević odložil. Vrnil se je z orožniki, toda ranjenca ni bilo več. Najbrž so ga odnesli ostali razbojniki. Djordjević je imel pri sebi hranilno knjižico z vsemi svojimi prihranki, vendar zaradi njegovega junaštva razbojniki niso prišli do nje.

Maribor

Bol in gorje Maribora

VSE ZA ZDRAVJE NAŠEGA NARODA!

V prvi polovici meseca majnika je bil v Mariboru antituberkulozni teden, pri katerem so sodelovale vse dobrodelne ustanove in kulturne organizacije. Tudi mariborska občina je učinkovito posegla v to res prepotrebno akcijo. Uspeh je bil nad vse pričakovanje razveseljav.

Izredno milo podnebje, krasni mestni nasadi, lepi domači vrtovi s prijetnim zelenilom in razkošnim cvetjem, na periferiji mesta pa divni vinogradni, so sicer res prijetni pojavi v vsakdanjem težkem življenju našega mesta. Ob šetanju po mariborskih ulicah vzbujajo visoke, moderne stavbe, ki jih gradi človeški um združeno z žuljevo človeško roko, v zadnjih desetih letih upravičen ponos.

Toda poleg vsega tega razkošja pa ima naš Maribor tudi svojo bol in svoje gorje. Na stotine nesrečnežev tava po mariborskih ulicah. Raztrgani so in lačni, brez dela in zaslužka, brez kruha in strehe, družinski očetje, matere, vdove in sirote, ki s strahom in trepetom gledajo v bodočnost. V Dajnki ulici v magdalenskem predmestju pa so morali naši someščani in sohržavljeni, ki nimajo lastnega doma, v živinskih železniških vagonih in lesenih, le za silo z lepenco pokritih barakah, postavljenih že za časa svetovne vojne za vojake, obolele za nalezljivih boleznih, stanovati vse do zadnjega časa, dokler naši mestni očetje niso sklenili, da bodo s takimi stanovanjiščji, ki bijejo vsem higijenskim in moralnim predpisom in vsakemu najprimitivnejšemu socialnemu čutu naravnost v obraz, temeljito pomedli in zidali 5 zasilihih stanovanjskih hiš s po 20 stanovanji in sicer s sobami s štedilnikom.

Našli so se sicer težki milijoni za takozvanih »višjih desetisoč«, katerih pa v našem mestu v resnici niti ni deset in zgradil se je — Mariborski otok. Našli so se težki milijoni za nakup mestnega grada, ki je dobil sedaj sicer praznično

zunanje lice s težko obremenitvijo mariborskih davkoplačevalcev. Za brezdomce, ki so enakopravni in enakovredni someščani in sohržavljeni, pa ni na razpolago toliko denarja, da bi se zanje zgradila sicer skromna, vendar pa vsaj dovolj prostorna, zdrava, zračna in suha stanovanja.

Po dolgem času so naši mestni očetje sedaj sicer sklenili, da se morajo graditi zasilne stanovanjske hiše, v katerih bodo tem nesrečnim brezdomcem na razpolago stanovanja, obstoječa iz ene sobe s štedilnikom. Toda s tako rešitvijo tega, za narodno zdravje velevažnega vprašanja, pa je prišla naša mestna občinska uprava v očitno protislovje s svojim dosedanjim, sicer hvalevrednim delom za antituberkulozno propagando.

Znano dejstvo je, da so ravno najrevnejši sloji oblagodarjeni z največjim številom otrok. V teh zasilnih stanovanjskih hišah pa bodo enosobna stanovanja s štedilnikom za veččlanske družine pravcato leglo tuberkuloze, ki ji v takih odnošajih tudi najučinkovitejša borba antituberkulozne lige ne bo mogla z uspehom izpodnesti tal za pogubonosno razdejanje našega narodnega življa. Občine so male države v veliki državi. V proračunu občinske uprave so sicer take zasilne stavbe veliko breme, stvarno pa so vendarle začasnega pomena brez trajnih koristi. Štednja v občinski upravi je sicer priporočljiva, vsaka štednja na napačni strani pa naravnost škodljiva.

Ako so se našli za »Mariborski otok« in za nakup Mariborskega grada milijoni, bi tudi pri zgradbi teh stanovanjskih hiš vprašanje zasilonosti ne smelo igrati prav nikake vloge, temveč edino le splošne koristi mariborske mestne občine, ki so obenem tudi koristi države. Gospodarsko trdne občine — trdna država, čvrsti in zdravi državljani pa zanesljiva podlaga vsake državne stavbe. Mb.

Moderno plinarno dobimo

NOVA KOMORNA PEČ. — RACIONALNA IZRABA STRANSKIH PRODUKTOV

Mestna plinarna je poleg vodovoda gotovo najstarejše podjetje mestne občine mariborske, saj obratuje že menda 70 let. V zadnjih desetletjih se v obratovanju ni skoraj nič spremenilo. Velik udarec je oddaja plina zadobila takoj po koncu vojne, ko se je vsa razsvetljava, v prvi vrsti javna, preusmerila in je sklenila občina pogodbo s falsko elektrarno, po kateri prejema ceneno električno energijo, kolikor je potrebuje zase in za svoje odjemalce. Izginile so s ceste plinske svetilke, pa tudi v zasebnih hišah je kmalu popolnoma prevladala elektrika.

Elektrika pa nikakor ne more izpodrinuti plinarne, ker ima ta drug namen. Razsvetljava je sicer odpadla, zato pa se je to mestno podjetje preusmerilo v oddajo plina za kurjavo in v industrijske namene. Prva leta po vojni je dobava plina zelo nazadovala, kmalu pa se je konzum zopet jel dvigati in dosega vedno večje številke. Toda plinarna bi lahko imela še lepše uspehe, ako njene naprave ne bi bile zastarele. To je glavni razlog za to, da to podjetje zdaleka ni aktivno in da je bilanca skrajno neugodna. Misli se bilo na to, da se to mestno podjetje usposobi za naloge, ki ga čakajo v bližnji bodočnosti.

Naprave so že tako zastarele in tako izrabljene, da nikakor ne zadoščajo več za preskrbo mesta, ki šteje z okolico vred 50.000 duš, s plinom. Pa ne samo to, treba je hiteti z modernizacijo, sicer se prav lahko čez noč zgodi, da naprave odpovejo in da mora potem plinarna popolnoma ustaviti obrat. Posledice si lahko zamislimo.

Vodstvo Mestnih podjetij je bilo pred dilemo, ali naj popravi zastarele naprave, ali pa naj si nabavi popolnoma novo masinerijo. Odločila se je za drugo alternativo, ki je tudi edino pravilna. Kajti če bi hoteli popraviti kotle, bi to stalo gotovo milijon dinarjev, vendar bi čez nekaj let zopet morali krpati drugod in

zopet bi se pojavila nevarnost, da se obrat vsak hip ustavi. Tako pa se je mestna občina po dolgem proučevanju zadeve končno odločila za radikalno rešitev problema. V kratkem dobimo takorekoč popolnoma novo plinarno, vsaj kar se tiče glavnih naprav.

Plinarna dobi novo komorno peč namesto dosedanjega retortnega sistema. Nova vertikalna peč se bo kurila avtomatično iz bunkerja, dočim je moral doslej kurjač vedno metati premog v kotel. Nova moderna naprava omogoča kar največjo izrabo premoga in daje več plina kot dosedanja horizontalna retortna peč. Razen tega je produkcija koks a mnogo večja, kar je pri plinarnah velike važnosti. Saj je v napravah pri velikih plavžih (kokerijah) koks glavni produkt, dočim je plin postranski produkt. Racionalna izraba peči za plin in za postranske produkte je temeljni nauk o gospodarnosti plinarn. Komorne peči dajejo tudi mnogo čistejši plin, t. j. z veliko manj primesi, vsled česar ima tak plin mnogo več kalorij in je s tem nemernom več vreden kot plin iz zastarelih retort. Važno je tudi, da se pri destilaciji premoga v takih pečeh produkcija katrana skoraj podvoji, s čimer se gospodarnost naprave poveča. Dosedanja dvoplinska peč bo še nadalje služila kot rezerva.

Občina si bo pri Mestni hranilnici najela posojilo dveh milijonov dinarjev, kar bo za nabavo novih naprav popolnoma zadostovalo. Predvideno je tudi nekaj drugih preureditev in nabava postranskih naprav, ki so postale z razširjenjem obrata že zelo potrebne. Mestna občina se bavi tudi z načrtovanjem bencola kot postranskega produkta plinarne. Po tej važni industrijski snovi je vedno veliko povpraševanje. V Ljubljani na pr. se s to produkcijo plinarna zelo rentira. Računati je s tem, da si bo

Vsakdanje življenje na Glavnem trgu

DROBNE OPAZKE O VOZILIH, PEŠCIH, NAPREDKU IN PROMETNIH ZAGATAH.

Edini, ki je »uradno zaščiten« pred prometnimi nesrečami na Glavnem trgu, je stražnik. Stoji sredi ceste, telovadi z rokami in tako urejuje velenestni promet, kakor ga prav upravičeno lahko imenujemo na tem križišču. Kolesa, vozovi, avtomobili in še procesija »nazadnjaških« pešcev... Kdo bi preštel tisoče prometnih vozil vseh vrst, ki po edinem državnem mostu prečkajo Dravo? Sicer je promet dobro urejen, čeprav se morda kak šofer ali voznik, ki pripelje po Tattenbachovi ulici, molče jezi, ko mora obiti velik krog, preden zavozni na most.

Zgodaj zjutraj se prične. Delavci, mlekarike, kmetice, ki vozijo na trg, potem pa uradniki. Nato pa vse križem. Najbolj »plečati« so avtobusi, ki zavzemajo kar preveč prostora. Posebno sedaj, ko pravljajo dovoz ter polagajo kable in cevi. K sreči so si izbrali prostor za oddih v kotu novega dela Glavnega trga, da vsaj pri postajanju ne delajo zgage. Sicer so jim pa mestni očetje zgradili prav lep kolodvor, ki pa še nima dokončnega lica. Včeraj so na streho pritrdili lepe pokončne črke, razsvetljen bo tudi v kratkem in bencinska črpalka bo kaj kmalu nudila hrano avtobusom.

Pa pravijo, da Maribor ni napreden. Ko se Ljubljana še prepira, kam naj postavijo avtobusni kolodvor — če ga postavi — služi naš že svojemu namenu. In ne le kolodvor! Skoraj sredi trga se bo skrila pod zemljo transformator, ki zdaj — obloženi z reklamnimi lepaki — moti promet ob ustju Koroške ceste. Še svetniki na spomeniku dobivajo novo obleko...

Skratka: Glavni trg je s prometom preobložen. In če pomislimo, da se bo prihodnja leta še povečal, vidimo, da bo treba resno pričeti akcijo še za en most, ki naj odvzame del prometa sedanjemu mostu in obenem Glavnemu trgu.

m. Konkurenčna razprava za popravilo stolnice bo v ponedeljek popoldne pred cerkvijo na Slomškovem trgu. Razpravo bo vodil magistratni ravnatelj g. Rodošek, navzoči pa bodo predsednik konkurenčnega odbora dr. Rapotec, škofov zastopnik, stolni župnik in zastopnik mestnega gradbenega urada.

m. Na mostu tudi ponoči delajo. Ker dela na obeh dovozi na državni most zelo ovirajo promet, bodo dela pospešili s tem, da so uvedli nočno delo. Včeraj so delali vso noč.

Vse tapetniške izdelke in ves tapetniški pribor

kupite najceneje pri

„OBNOVA“ F. Novak - Jurčičeva 6

m. Žile si je prerezal včeraj v Počehovi 28-letni viničarjev sin Franc B. Na pomoč so poklicali mariborske reševalce, ki pa so ga pustili v domači oskrbi.

m. »Mariborski biljardni klub« priredi jutri popoldne ob 14. uri v kavarni »Jadrana« zanimivo tekmo, na kateri nastopijo poleg domačih mojstrov bele krogle še 4 najboljši ljubljanci. Klubu se je posrečilo, da je za to tekmo prido-bili tudi enega najboljših biljardistov v naši državi mag. pharm. g. Eisenbarta. Za domače barve pa je klub postavil naslednje gg.: Lepeja, Potočana, Hobacherja in Benderja, ki bodo ob tej priliki imeli precej možnosti za trening za veliko medmestno tekmo Maribor—Graz, ki bo še to jesen.

m. Proga na Tezenskem kolodvoru bodo razsvetlili. V torkovem »Večerniku« smo opozorili železniško upravo na nedostatek na tezenskem kolodvoru. Železniška proga pred kolodvorom je bila popolnoma nerazsvetljena, kar je pri vstopanju in izstopanju iz vlakov zelo nevarno. Naše opozorilo je uspelo, ker je bila včeraj popoldne na tezenskem kolodvoru posebna železniška komisija, ki je proučila, kaj in kako bi progo razsvetlili, da to ne bo motilo signalnih naprav in predpisov. Upati je, da bo proga na tezenskem kolodvoru kmalu razsvetljena.

ELEKTRIFIKACIJA V STUDENCIH.

Na zadnji občinski seji v Studencih so sklenili, da poživijo javna dela, predvsem elektrifikacijska dela v Vodnikovici v Studencih, tako da je sedaj cela ulica elektrificirana. Na Kralja Petra cesti je občina montirala še več javnih svetilk, tako da je ulična razsvetljava zadovoljiva. Koncem tega meseca in oktobra bodo podaljšali električno omrežje še v drugih ulicah v Studencih.

* V nedeljo koncert v gostilni »Novi svet«, Studenci. Vabi gostilničarka Tea Koren.

* Tečaj ruskega jezika (začetni in nadaljevalni) se bodo začeli s 1. oktobrom. Prijave v knjižnici Ruske Matice ob sredah in sobotah od 19.—20. ure (Sodna ulica 9-III. Prostori Nar. strokovne zveze) in pri prof. Sokolovu, klasična gimnazija. Solnina 20 din mesečno.

Prevzem hotelske restavracije

Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da sva s 15. t. m. od hotelirja g. Maksa Jančarja prevzela staroznano in prenovljeno hotelsko restavracijo »ZAMOREC« v Gosposki ulici. Potrudila se bosta, da bodo cenjeni gostje ob vsakem času z najboljšimi jedili in specialitetami divjačino ter z dobrih vini lastnega pridelka v vsakem pogledu zadovoljeni. Sprejmejo se abonenti a la kart. Za obilen obisk se priporočata **M. in F. Welngerl**

m. Napredovanje. Iz pete v četrto skupino druge stopnje je napredoval tehnični svetnik inž. Feliks Celestina na Tehničnem oddelku v Mariboru.

m. Iz trgovinskega registra. Pri tvrdki H. J. Turad se izbriše družbenik Turad Oskar ter ostane kot edini lastnik dosedanj družbenik Albert Fuchs.

m. Razdelitev nagrad s I. čebelarске razstave. Mariborska podružnica Slovenskega čebelarškega društva priredi drevo v zeleni sobi hotela »Mariborski dvor« svečanost z razdelitvijo nagrad udeležencem velike čebelarске razstave na Mariborskem tednu.

V nedeljo vse v Št. Iij na sokolsko prireditev! Severna meja Vas kliče!

m. O socialnih in narodnostnih vprašanjih obmejnega ozemlja bo predaval dr. S. Pretnar v veliki dvorani Narodnega doma jutri, v nedeljo, ob pol 11. uri.

m. Občni zbor Društva jug. akademikov bo danes ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma.

m. 23 rojstev, 13 smrti. Tudi pretekli teden je bila umrljivost mnogo manjša, kakor pa število rojstev. Od petka do petka je v Mariboru umrlo 13 oseb, rodilo pa 23 otrok. Maribor je v tem oziru med prvimi mesti v državi.

m. Cvetko Ciril, znani vodja orkestror, zborov in pianist, odhaja te dni na študij v Ljubljano.

m. Jubilejni nastop delavskega pevskega društva »Enakost« danes ob 20. uri pri »Grmeku« v Studencih.

m. Veliki uspehi Erike Druzovičeve na Nizozemskem. Operna primadona Slovenka Erika Druzovičeva je doživela v amsterdamskem gledališču, kjer je nastopila o priliki kraljevskih svečanosti, velik uspeh. Nato je gostovala tudi v gledališčih v Rotterdamu, Haagu in drugih večjih holandskih mestih. Sklenila je tudi angažma za leto dni. Spomladi pa bo gostovala mesec dni v ljubljanskem, zagrebškem in beograjskem gledališču.

m. Mestno poglavarstvo je razglasilo, da se smejo zopet vršiti seneni sejmi, ker se ni od 1. sept. pojavil noben nov primer slinavke in parkljevke. Živali v mestni klavnici morajo biti takoj sproti poklane. Slaninarjem je vstop v mestno klavnico zabranjen.

tudi mariborska občina v doglednem času omislila to napravo.

Plinarna se bo lahko razširila, ker dobi na razpolago prostor, kjer so doslej stale garaže Avtobusnega podjetja. Leto se razširi na vrt plinarne, kjer se postavijo nove garaže in delavnice.

Po dovršitvi vseh teh del bo plinarna zopet lahko obratovala racionalno, kar bo tudi mestnemu gospodarstvu v prid. Posojilo bo plinarna amortizirala sama iz svojih dohodkov in nikakor ne bo obremenila občine kot take. Odločitev mestnega sveta, da modernizira plinarno, je vsekakor toplotno pozdraviti.

Občni zbor Jug.-bolgarske lige

Sinoči je bil v hotelu »Orel« redni občini zbor Jugoslovansko-bolgarske lige. Zborovanje ni bila le bilanca ob koncu poslovnega leta, temveč je bila iz vsakega poročila razvidna neomajna slovan-ska zavest, ki je tudi podlaga jug.-bolgarskemu zblizanju.

Navzoče je pozdravil predsednik g. dr. Kukovec in zavzel svoje stališče do Českoslovaške in Bolgarije z ozirom na sedanjí položaj. Tajnik g. prof. Šedivy je poročilo poudaril gostoljubnost, s katero so bili sprejeti v našem mestu pevci, znanstveniki in gospodarstveniki. Vestno blagajniško poročilo je podal g. dr. Dolar, dočim je ravn. dr. Tominšek poročal za nadzorni odbor. Vsa poročila so bila soglasno sprejeta, nakar so sledile volitve. Soglasno je bil izvoljen za predsednika g. prof. Šedivy, podpredsednik: gg. dir. Bogdan Pogačnik, dr. Mast-nak in dr. Tominšek; tajniško mesto je prevzela ga. ravn. Rozmanova, blagajnik g. dr. Dolar in odborniki: gg. dr. Rapotec, dr. Šnuderl, dr. Vatovec, dr. Levec, industrijalec Oset, tajnik Trg. gremija Skaza, odvetnik dr. Kukovec, urednik Jar. Dolar, Maks Robič, Josipina Borst-ner in Pavla Fras.

Nadzorni odbor: gg. ravn. Stanko De-tela in strok. učit. Marija Stoparjeva.

Sledile so slučajnosti. G. dr. Rapotec je stavil predlog, da stopi liga v stik s kakim Slovencem, ki živi v Bolgariji in ki bi vsaj mesečno poročal politične in gospodarske zanimivosti iz bratske države. Treba je tudi naročiti nekaj revij. Novi g. predsednik je omenil, da bo v nedeljo v Beogradu občini zbor lig in bo Maribor poslal tja dva delegata. G. Mast-nak se je v imenu vseh zahvalil dr. Kukovcu za trud in požrtvovalnost, nakar je predsednik g. prof. Šedivy po krajši debati o delu v novem poslovnem letu zaključil občini zbor.

Mariborske železniške delavnice se izpopolnjujejo

Pred meseci so se po Mariboru razširile govorice, da bodo tukajšnje železniške delavnice polagoma preselili v Kraljevo in druga železniška središča. Stotine delavcev je pričelo skrbeti za zaslužek in mnogi so se bali zrtve premestitve, kajti s številno družino bi jim bilo to skoraj nemogoče. Toda čas je pokazal, da so bile te vesti tendenciozne in strah delavstva neutemeljen. Železniška uprava mariborske delavnice še povečuje in izpopolnjuje. Grade se novi delavniški objekti in mnogo strojev so montirali. Samo letos so v mariborskih železniških delavnicah montirali preko 20 novih strojev najtežje konstrukcije. Pravkar so pričeli graditi novo pisarniško poslopje, ki bo stalo poleg nove železničarske obrtne šole. V tem tehničnem posloju bodo montažne poslovodske pisarne, ki bodo sedaj vse v eni stavbi, kar bo omogočalo hitrejše in boljše poslovanje montažnega oddelka. V naratu je še gradnja mnogo drugih železniških stavb, kar vse dokazuje, da se mariborske železniške delavnice povečujejo.

DRUGA ŽRTEV RUŠKE EKSPLOZIJE UMRLA.

Ker je bila vsaka zdravniška pomoč 40-letnemu delavcu Hinku Ditmajerju, ki je postal žrtev ruske eksplozije, brezuspešna, so svojci včeraj ob 13. uri z reševalnim avtomobilom prepeljali umrlega počesnega ponesrečenca v Ruše. Včeraj ob 15. uri je podlegla tudi druga žrtev ruske eksplozije smrtnim poškodbam. Po-zreb bo jutri ob 16. uri v Rušah.

* Klub koroških Slovencev! Ne pozabimo na dogovorjeni izlet pri lepem vremenu jutri, v nedeljo, na Andrej Osetov »Grič«. Zbirališče pri Treb ribnikih ob pol dveh popoldne. Vršni se velik tabor ob znano prvovrstnih kolinah. Zasedila se je menda tudi zaloga »dobre kapljice«. Ne zamudimo si ogledati to najnovejšo, od »Andreja« odkrito narodno trdnjavo. Dostopna je za mlado in staro. V slučaju slabega vremena prihodnjo nedeljo.

* Napredaj! 19. IX. ob 10. uri se prodaja javni dražbi pri glavni carinarnici v Mariboru avto znamke »Steyer« za 5500 dinarjev.

* Pozdrave iz Londona iz Hairdressers'-Club-a pošilja vsem svojim strankam srčne pozdrave Anton Flieger jun., damski frizer, Maribor.

* Dežuje! Oglasite se pri Julki Šalamun, Maribor, Aleksandrova cesta 19. Sprejema popravila.

* Poslovilo. Ker ob izstopu iz službe pri Nabavljalni zadrugi drž. uslužbencev nisem imel prilike osebno se posloviti od članstva, storim to tem potom, zahvaljujoč se vsem skupaj za zaupanje in naklonjenost, izkazano mi za mojega petletnega službovanja kot vodja manufakture. Zbogom in na svidenje! — Jože Rožaj.

* Kaajev steg skavtov ima letno skupščino jutri ob 10. uri v realni gimnaziji. Udeležba obvezna za vse članstvo v krogih! — Uprava.

* Spominski koncert v franciskanski cerkvi. Društvo »Jadrana« priredi v soboto, dne 10. oktobra ob 20. uri v franciskanski cerkvi spominski koncert, posvečen blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Na tem koncertu bo prvič v Mariboru nastopil g. Karl Kamušić, absolvent zagrebškega konzervatorija.

* Akademija Rdečega križa se bo vršila v nedeljo, 18. t. m. ob 10. uri v Sokolski dvorani (Union). Pri sporedu sodelujejo dijaki srednjih šol. Vstopnina 5, stojišča 2, dijaki 1 din.

* Gg. državni nameščenci, zahtevajte nakaznice za šolske knjige v Nabavljalni zadrugi za tvrdko Z. Brišnik!

* Praški pevski zbor »Smetana« v Mariboru. V oktobru priredi ta znameniti pevski zbor pevsko turnejo po Jugoslaviji. V prvih dneh oktobra bo koncertiral tudi v Mariboru. Že sedaj opozarjamo prijatelje lepega petja na ta veliki kulturni dogodek.

* Staro-katoliška cerkvena občina vabi vernike in prijatelje na cerkveno proščenje, ki bo v nedeljo, 18. t. m. s sv. mašo ob 9. uri v Narodnem domu. — Uradne ure bodo do nadaljnjega obve-stila v dosedanjem prostoru v Tattenbachovi ulici 27-II. ob ponedeljkih od 10.—12. in od 16.—18. ure; ob torkih od 9.—12. in od 14.—16. ure; druge dneve od 14.—15. ure.

* Na jesenski velesojem v Graz 23. in 25. septembra za le 100 din s Putnikovi-mi avtokari. Prijavite se takoj pri »Putniku«, Maribor!

* Milijoni Vas čakajo! Nove srečke drž. razredne loterije so dospele! V največji izbiri jih dobite pri viru sreče Putniku, Maribor in njegovih podružnicah v Celju, Ptuju in Gornji Radgoni. Pohitite!

* Ure popravilja odlično in poceni in daje jamstvo za vsako uro delavnica M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosposka 15.

* »Grič«. Vinska trgovate. Domače koline (fureš). Novi sladki vinski mošt. Grozdje. Vse vrste klobas.

* Klub koroških Slovencev. To nedeljo 18. IX. pri lepem vremenu izlet na »Andrej Osetov Grič«. Zbirališče pri Treb ribnikih ob pol dveh popoldne.

* Rdeči križ Radvanje priredi v nedeljo, 18. t. m. dobrodelno veselico v gostilni Šunko v Zg. Radvanju. Ker je čisti dobiček namenjen za podporo revne dece, vljudno prosimo za obilno udeležbo.

* Šolske knjige in potrebščine kupujte pri Zlati Brišnik.

Kino

Union kino. Prvič v Mariboru »Sestra Marija, prekrasni vefefilm. Camilla Horn, Pavel Javor.

Grajski kino. Danes premiera sijajne veseloigre »Moj sin gospod minister«. Hans Moser, Heli Finkenzeller, Hans Brausewetter.

Sport

Napredek estonskih atletikov

Estonska republika leži na onem vogalu evropskega kontinenta, ki ga z ene strani ližejo valovi Baltičkega morja, z druge pa se zadevajo vanj valovi Finskega zaliva in ki je vso zimo pokrit z debelo plastjo ledu. V tej mali državi živi dvanajstkrat manj prebivalcev, kot v naši državi, katero je narava mnogo bolj preskrbela z raznimi pogoji za sportni napredek. Mi imamo boljša hrano, boljšo klimo, zdrave vode in mnogo sonca. Pa ima vendar Estonija močnejšo lahkoatletsko reprezentanco kot mi. Pogledimo le nekoliko uspehe estonskih atletikov na tekmah za prvenstvo države v Tallinu, pa bomo jasno videli koliko so naš prehiteli južni sosede Finske.

Letošnji prvaki Estonije v teku so zelo dobri: na 100 m Toomsalu 10.9, na 200 m Kalam 23.1, na 400 m Halik 51.7, na 800 m dober Vestoumsee s časom 1.57.3, na 1.500 m Pitiste 4.05.2, na 5 km Pröön 15.32.4, na 10 km Anier 33.07.2, na 110 m z zaprekami Talmre 15.7, 400 m z zaprekami Arve 57.4, skakalci so še boljši: skok v višino Kaldre 1.85, v daljavo Tamsalu 7.31, s palico Kupsaar 3.80, trojskok Raska 14.55, izvrstni so metalci, ki so poleg rokoborcev glavno orožje Estonije na olimpijskih igrah. Kroglo je vrigel Kreek 15.23 m, disk Erikson 45.41, kopje Sule 70.84, kladivo Annamaa 46.86. Vendar to še niso najboljši rezultati te sezone, temveč le rezultati državnega prvenstva.

Stojimo pred tekmami za balkansko prvenstvo, ki bodo v Beogradu

in prav je, da vzorno in uspešno delo estonskih lahkoatletikov postavimo sebi za zgled. Dvanajstkrat več nas je!

Borba za točke se nadaljuje

Prvenstvena sezona v mariborskem okrožju LNP-a bo dosegla jutri in prihodnje nedeljo svoj višek, ako hočemo vzeti za merilo število prvenstvenih srečanj, ki so na sporedu. V Mariboru in na podeželju se bodo delile točke v obeh razredih in v vseh skupinah. Največ zanimanja je razumljivo za prvorazredne tekme, zlasti za one, ki se bodo odigrale v Mariboru samem. Tu sta na sporedu Maribor—ČSK na igrišču Rapida ter Slavija—Železničar na stadionu Železničarja; v prvi je izid negotov, v drugi pa je Železničar favorit. Obe tekmi se začeta ob 16. uri ter nam obetata interesantno borbo za točke. Žal se prireditelja nista sporazumela, da bi odigrala svoji tekmi v okviru skupne prireditve na istem igrišču, tako da se bo publika morala odločiti za eno ali drugo tekmo. V predigri bosta tekmovali na igrišču Rapida juniorski moštvi Maribora in Rapida, na igrišču Železničarja bo pa padla odločitev med rezervama Slavije in Železničarja.

Razen tega so še izven Maribora na sporedu tekme: Mura—Rapid, ob 16. uri

na igrišču Mure v Murski Soboti; Gradjanski—Lendava, ob 16. uri na igrišču Gradjanskega v Čakovcu; Ptuj—Drava, ob 16. uri na igrišču Ptuja v Ptuj.

Otvoritev šole za telesno vzgojo naroda

Včeraj je bila na svečani način otvorjena Šola za telesno vzgojo naroda. Njen glavni cilj je, da vzgoji našemu narodu strokovnjake za telesno vzgojo, ki bodo zmožni tudi duševno in moralno vplivati na mladino. Otvoril jo je minister za telesno vzgojo naroda g. dr. Buč v navzočnosti odličnikov in zastopnikov sportnih organizacij. Poudaril je, da telesna vzgoja ni samo vprašanje izkušenosti, temveč je potreben poseben studij, kajti vzgojitelj mora biti pedagog, tehničar ter vzor mladini v moralnem in nacionalnem pogledu. Sport se mora razvijati pod nadzorstvom, kajti sicer je lahko škodljiv. Ni cilj šole, da vzgoji nekoliko rekorderjev, nego vpliv zdrave telesne vzgoje naj se razširi na celo državo. Država želi sport, ki odgovarja vzgojnemu ciljem človeštva. Šola, ki ima 47 gojencev ter odlične učitelje, ima za enkrat značaj enoletnega tečaja.

Uspeh mariborskih juniorjev na strelskih tekmah v Beogradu

Prejšnji in deloma ta teden so bile v Beogradu juniorske strelske tekme, ki se jih je udeležilo nad 200 juniorjev iz vse države. Tekmovali so tudi štirje mariborski juniorji dijaki pod vodstvom g. prof. Cestnika. Vsi štirje so se dobro plasirali. Na mednarodni tarči je tekmovalo 153 juniorjev in je Janko Ribič zasedel 5. mesto. Tudi Novak, Krojs in Hochmiller so zasedli lepa mesta. Na drugi tarči pa je pri mnogo hujši konkurenci odnesel Ribič 30. mesto, kar je tudi lep uspeh. Za nagrado je dobil samokres in puško na zračni pritisk. Ta teden so v Beogradu velike seniorske tekme, na katerih sodeluje tudi Mariborčan g. prof. Cestnik.

s. SK Slavija — Pobrezje je glasom sklepa u. o. LNP-a oproščen dolžnosti igranja prv. tekem podmladka v smislu par. 2., odst. 3. Pravilnika prv. tekem. Vse tekme njegovega podmladka bodo z rezultatom 0 : 3 verificirane za nasprotnika.

s. Kasaško društvo v Mariboru priredi 2. oktobra jesenske konjske dirke na dirkališču Tezno. Prijave se sprejemajo do vključno sobote, 24. t. m. pri sekretariatu Kasaškega društva, Maribor, Slomškov trg 3, kjer se dobijo tudi podrobnejše propozicije.

s. Tekma Ptuj—Drava prepovedana. Ravnokar smo prejeli vest, da so oblasti prepovedale odigranje drugorazredne prvenstvene tekme Ptuj—Drava, ki bi se morala odigrati jutri v Ptuj.

s. Meddržavna tekma Češkoslovaška—Madžarska za Švehlin pokal, ki bi se morala odigrati jutri v Pragi, se ne bo vr-

šila. Češkoslovaška vlada je namreč zadržala zborovanja v zaprtih prostorih in na prostem, radi česar odpadejo tudi vse sportne prireditve.

s. Angleška reprezentanca bo imela 26. oktobra t. l. v gostih izbrano enajstoročno evropskih nogometašev, FIFA je poverila sestavo moštva, ki bo zastopala kontinent, odboru, ki ga tvorijo prof. Pelikan (Češkoslovaška), Mauro (Italija) in Lotsy (Holandska).

Razpis

zaključnega propagandnega lahkoatletskega meetinga za seniorje in juniorje, ki ga priredi SK Železničar v Mariboru dne 2. oktobra ob 8. uri na svojem stadionu ob Tržaški cesti.

Prijave za to tekmovalje je poslati na naslov: Jenko Jože, Maribor, stadion SK Železničarja, Tržaška cesta, najpozneje do 30. septembra 1938 do 12. ure.

Prijavnina znaša 2 din za osebo.

Nagrad ni.

Tekmuje se na tekalšču, ki je dolgo 428 m, ima dva nedvignjena zavoja in je posuto z ugaski.

Pravico starta imajo vsi verificirani in neverificirani atleti klubov, ki so včlanjeni v JLAS-u.

Prijave, ki bi prispele prekasno ali brez prijavnine, se ne bodo upoštevale. Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikih JLAS-a.

Točke in vrstni red tekmovalja.

A) seniorji:

1. Tek 100 m — predteki.
2. Met kladiva.
3. Skok ob palici.
4. Skok v višino z zaletom.
5. Tek 100 m — finale.
6. Met diska.
7. Tek 3000 m.
8. Skok v daljavo.
9. Met krogla.
10. Stafeta: 800x400x200x100 m.

B) juniorji: »B« in »C«:

1. 100 m — predteki.
2. Met kopja.
3. Skok v višino z zaletom.
4. Tek 100 m — finale.
5. Tek 1000 m — razred B in C.

Sokolstvo

9. oktober — dan sokolskega bratstva

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je izdal proglas vsem bratskim župam, društvom in četam, da proslave spomin štiri letnice smrti blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Na ta dan morajo vse sokolske edinice dostojno komemorirati smrt blagopokojnega kralja ter izkazati zasluženost čast njegovemu spominu. V krajih, ki so sedeži žup, je boljše, da komemoracije izvede župa skupno z društvi, v onih krajih, kjer sta dve ali več društev, naj se prav tako združijo komemoracije.

Opozarjajo se vsa bratska društva, da

je 9. oktober proglašen za dan sokolskega bratstva. Dolžnost nas vseh je, da na viden način in stvarno dokažemo svojo ljubezen do bratov, ki žive v nadlogah. Na dan sokolskega bratstva ne bi smeli izostati niti en član naše sokolske družine, ki ima možnost, da čeprav z manjšim prispevkom za socialni fond, ki je namenjen siromakom, stori svojo sokolsko bratsko dolžnost. Pokažimo svojo skrb in ljubezen v trenutku, ko so ti najbednejši v največjem pomanjkanju. S tem se bomo najboljše oddolžili blagopokojnemu kralju na dan njegove smrti.

1. Sokol I. — kolesarski odsek — v nedeljo gremo vsi v St. Ilj. Zbor ob pol. 13. uri na letnem telovadišču. Zdravo!

1. Sokol Maribor-matica poziva vse članstvo, da se v nedeljo, 18. t. m. polnoštevilno udeleži proslave 20-letnice Jugoslavije in javnega nastopa Sokola v St. Ilju. Udeležba vseh edinic v kroju; oni, ki nimajo kroja, pa v civilu z znakom. Odhod ob 13. uri. — Zdravo!

Šah

S turnirja za prvenstvo severne Evrope

V švedskem mestu Erebru je bil, kot smo že poročali, zaključen večji šahovski turnir za naslov severno-evropskega prvaka. Ta naslov si je osvojil Šved Stahlberg. V naslednjem prinašamo s tega turnirja eno njegovih najboljših partij:

Retijeva otvoritev.

Beli: Stahlberg. Črni: Karlson.
1) Sg1—f3, Sg8—f6 2) c2—c4, e7—e6 3) g2—g3, b7—b6 4) Lf1—g2, Lc8—b7 5) Sb1—c3, Sf6—e4 6) Sc3:e4, Lb7:c4 7) 0—0, Lf8—e7 8) d2—d3, Le4—b7 9) e2—e4, 0—0 10) Dd1—e2, d7—d6 11) b2—b3, e6—e5 12) d3—d4, e5:d4 13) Sf3:d4, Le7—f6 14) Lc1—b2, Tf8—e8 15) Ta1—d1, Sb8—c6 16) Sd4—f5, Lf6:b2 17) Dd2:b2, f7—f6 18) b3—b4, g7—g6 19) Sf5—e3, Ta8—b8 20) Db2—c3, Sc6—e5 21) c4—c5, Sc5—f7 22) Tf1—e1, Kg8—g7 23) Td1—d4, Dd8—e7 24) c5—c6 25) Lb7—c8 26) b4—b5, a7—a6 27) Tb8—a8 28) Se3—d5, De7—d8 29) Tf1—Lc8:a6 30) Td4—a4, La6—b7 31) Ta8:a4 32) Tf1—b5, Ta4:e4 33) Te8:e4 34) Dc3:f6+! in črni preda.

Š. Mešani turnir v Debrecinu je bil zaključen z naslednjim rezultatom: Prvo nagrado si je osvojil znani mednarodni turnirski mojster Lajoš Steiner z 10 in pol, drugo Gedeon Barcza z 8, tretje Csasar s 7 in pol in četrto Kanya s 7 točkami. Steiner je igral na tem turnirju naravnost odlično ter je daleč nadkriljeval vse svoje nasprotnike.

Š. Za prvenstvo zvezne države New-York je bil te dni v Kansenovi zaključen manjši turnir, na katerem si je naslov prvaka osvojil s 7 in pol točkami Arnold Denker.

Kultura

Zagrebsko kulturno pismo

V umetniškem paviljonu razstavljajo ob stoletnici rojstva znanega zagrebskega romanopisca Avgusta Senoe zanimive dokumente iz njegovega življenja. Z veliko skrbnostjo so zbrali razne listine od krstnega lista preko spričeval, rokopisov, diplom do osmrtnice. Nekateri predlagajo, da se vsi ti dokumenti, ki so v privatni lasti, odstopijo mestni občini ali kakemu društvu za ureditev stalne razstave.

»Teden kulture«, organiziran v Zagrebu, je uspel. Izgleda, da današnjemu človeku teden dni kulture čisto zadostuje.

Zaradi novega umetniškega paviljona, ki ga gradi Meštrović, nastajajo v smislu zagrebske umetnostne tradicije že spori: skupina umetnikov, na čelu z znanim kiparjem Auguštincem in slikarjem Babićem, zagovarja tezo, da je stari paviljon na Trgu kralja Tomislava bolj priročen za umetniške razstave. A novi paviljon naj Meštrović sam uredi v nekako stalno galerijo svojih del. Menda je Meštroviću vseh teh preklanj dovolj — pa se je lepo preselil v Split, kakor se je pred leti največji hrvaški pisatelj v Beograd.

Krleža je izdal najnovejšo knjigo pod

naslovom: »Na robu pameti«. Naslov je prav simpatičen za današnje čase.

Na zagrebski radijski postaji je imel g. B. Sokolić, predsed. Novinarskega združenja, sekcije Zagreb, res jedrnat predavanje. Govoril je o naših časnikih. Omenjal je, da vsak danes ve, da časniki lažejo, a da to ni njih krivda. Zaradi takega stanja obstoja ustmena kolportaja, letaki itd., v katero vsak bolj veruje kot pa v neke časniške vesti. Časopisi morajo posvečati zaradi tega večjo pozornost raznim kriminalnim aferam in podobno. Moti se, je dejal predavatelj, kdor misli, da je to radi cenenosti. Večjo redakcijo stane dober kriminalni reporter več kot pa državo univerzitetni profesor z asistentom vred.

Dodal bi k tem izvajanjem g. Sokolića, da je pač najtragičnejše stanje doseženo tedaj, ko se humoristični listi čitajo z resnostjo, a oni, ki bi morali biti resni — s humorjem.

Spomenik, ki ga bodo postavili v Zagrebu hrvaškemu kralju Tomislavu, bo največji na Balkanu. Visok bo nad 17 metrov. Za podstavek so že naročili sedemnajst vagonov granita iz Švedske.

Spomenik bo stal pred glavnim kolodvorom. Zanimivo bo, kam ga bodo obrnili. Jelačić z mečem simbolično kaže proti Madžarom; Meštrovićev Štrosmajer mirno sedi in z diplomatsko gesto kaže proti jugovzhodu v smislu svoje ideologije, a Frangeševemu Tomislavu preostajata torej samo še dve smeri...

Danilo Viher.

k Celovško gledališče. Kakor v Gradcu, tako hočejo imeti Nemci tudi v Celovcu trdno kulturno postojanko v tamkajšnjem gledališču, za katero se Avstrija ni dosti brigala in je skoraj že čisto usahnilo. V novi sezoni, ki se prične dne 15. oktobra pod vodstvom intendant Bartelmusa, je poskrbljeno za zadostna tvarna in umetniška sredstva, ki bodo omogočila redno in nemoteno delovanje gledališča. Pa tudi Solnograd dobi po večletnem premoru letos zopet tudi opero.

k. Prva številak 2. letnika »Roditeljskega lista«, kakor že ime pove, poljudnega vzgojeslovnega glasila za slovenske starše, je izšla. Prinaša zanimive sestavke Anice Černejeve, Gustava Šilih, Fr. Finka, dr. Schmidt in M. Vaude.

k Skopsko gledališče, ki ga vodi Velimir Živojinović in na katerem deluje tudi nekaj Slovencev, uprizori letos štiri

krstne predstave srbskih del: Borivoja Jevtića »Dečka v sanjah«, Slovomira Nastasijevića »Vedeževalko Božano«, Kraljevićev »Zlato je preklestvo« in drama Zvonimirja Šubića. Med tujimi deli se vprizore: Shakespeare »Zimska pravljica« z glasbo Stevana Hristića, Shaw »Hudičev učenec«, Moliere »Ženska služavka« in »Številka 72«, Ibsen »Gradbenik Solness«, Schiller »Spletkarstvo in ljubezen« ter Pirandello »Neznanka«.

k. Zagrebski umetniki za paviljon. 21 zagrebskih slikarjev in kiparjev je izročilo mestni občini spomenico, v kateri zahtevajo, da se Umetniški paviljon na Trgu kralja Tomislava prenove, preuredi in zopet izroči svojemu namenu, t. j. da postane prostor za razstave. Obenem predlagajo, naj se Meštrovićev dom v Zagrebu preuredi v stalno galerijo Meštrovićevih del.

k. Nagrada za delo političnega emigranta. V Združenih državah Amerike so razpisali nagrado 5000 dolarjev za literarno delo, katerega avtor mora biti politični emigrant. Predsednik razsodišča je Thomas Mann, ki je dobil pred leti Noblovo literarno nagrado. Delo je lahko roman, zbirka esejev, filozofska razprava ali nekaj podobnega.

Gospodarstvo**Poglavje o racionalizaciji**

Danes je tudi v gospodarstvu tako kot v zdravstvu: Za zdravljenje bolezni je treba iztakniti vzrok. Šele tako moremo presoditi, če in v kolikoli je mogoče položaj izboljšati.

Tako je tudi v vprašanju racionalizacije, ki jo večkrat omenjamo v zvezi s kmetijskim gospodarstvom. Nas zanima to predvsem, v kolikor zadeva slovensko zemljo in našo skrb za kruh v ožjem in širšem pomenu besede.

Racionalizacija je delo (gospodarstvo) razuma. To pomeni, da danes ne zadoščajo stara izkustva, posnemanje svoječasno dobrega, a današnjim razmeram nezadostnega dela močnih in pridnih rok, marveč, da moramo temu priključiti razum, ki si usvoji znanost in njene tehnične izsledke.

Torej razumno (umno) kmetijsko gospodarstvo, tako, kakršno je v industriji, kjer nadomešča skoraj delavčev roko in ima vsak gib svoj določen smoter. Kdo bi kaj takega ne privoščil našemu oraču, vpreženemu kot njegova živina od zore do mraka! Ševeda je njegovo poslanstvo med zemljo in nebom nekaj drugega kot ono pod fabriškim krovom, a nekaj blagoslova njegovega umnega gospodarstva bi pa le mogel biti deležen.

Pa le ni tako. Pri nas delamo še vedno pretežno po zastareli šoli. Kaj je temu krivo? Nemogoče, da bi bile to samo trma, neuvrednost, zakrknjenost itd. Tukaj so globlji vzroki, ki segajo v glavnem v dve strani: v posestne ali boljše: v socialne razmere in v celotno gospodarsko strukturo današnjih dni.

Ne da bi se podrobno spuščali v statistične podatke naših posestnih razmer, naj omenimo, da je v Sloveniji od okrog 150.000 kmečkih obratov le okrog 25.000 pravih kmetij in okrog 12.000 veleposestev. Vse ostalo so mali kmetje in bajtarji. Prilično tako razmerje bo tudi na Stajerskem.

Iz tega lahko razberemo, komu zmanjkuje kruha in kdo nima pod nogami trdnih tal. Vidimo pa tudi, zakaj je pri nas — in v podobnih razmerah tudi drugod — racionalna zastalost. Za to je treba pred vsem dovoljnega in prikladnega kosa zemlje, ki človeka veže in priklepa nase, ter mu nudi jamstvo za gospodarski obstoj, ne pa da ga odganja.

A tudi trdne kmetije se drže bolj konservativnega gospodarstva. To pa zopet pove, da je racionalnost dvostranski račun, oziroma vsakokratni pojav gospodarskega sklepa in tudi kulturnega stanja dotičnega računarja. — Pred vsem moramo vedeti, da je kmet po svoji naravi konservativen,

oziroma — da mu ne delamo krivice — previden. Zlasti praksa iz povojnih vrtoglavih dni kaže, da je ta previdnost večkrat koristna. Ali se ni že marsikdo z naglico in novotami opekkel?! Racionalizacija je v zvezi z izdatki, ki jih je treba natančno pretehtati. A celo največja previdnost ne jamči za pozitiven uspeh, in to po krivdi gospodarske zmede. S strahom in izgubo pa ne more gospodariti nihče. Prepričani smo, da bi bilo tudi v pogledu racionalizacije takoj drugače, če bi imeli gospodarski red, to se pravi, če bi bilo med proizvodnjo in potrošnjo neko naravno razmerje.

Zgoraj smo omenili kulturno sta-

nje našega kmečkega računarja. S tem smo se dotaknili njegove poklicne ali strokovne zaostalosti. Moramo podčrtati, da smo strokovno povprečno še zelo zadaj, kar je nedvomno precejšnja pasivna postavka. Večje strokovno znanje bi sicer naših socialnih prilik bistveno ne spremenilo, pač pa gospodarsko precej razbremenjevalo. Naše kmetijske šole ne morejo zmagovati te narastle potrebe. Del njihovega učnega smotra bi si moralo usvojiti vse ostalo osnovno, meščansko in srednješolsko. Čemu neki imamo naravoslovne vede (biologijo, kemijo i. dr.)! Mnogo bi se moglo tukaj doseči v učnem in še bolj v vzgojnem oziru. Naše šolstvo nosi torej toliko krivde, kolikor ni usmerjeno življenjsko in ne uvaja mladine v vrednost praktičnih spoznanj, ki se vedno bolj pomika v ospredje.

IF.

Nervoznost na borzah

Napetost v mednarodnem položaju se je še vedno odražala na borzah. Predvsem velja to za vodilne svetovne borze. Nejasnost položaja in strah prebivalstva, da bi utegnil spor zaradi sudetskih Nemcev dovesti do vojne, v katero bi se morala zaplesti večina držav v Evropi, pa tudi na ostalih kontinentih, se v tako kritičnih trenutkih, kakršni so sedanjí, najbolj kaže v borznih tečajih. Kdor ima vrednostne papirje, jih skuša kolikor mogoče hitro prodati, ker se boji, da bodo tečaji še bolj popustili in da bo potem utrpel še večjo izgubo. Povpraševanja po papirjih v takih časih ni. Kupujejo le optimisti ali pa oni, ki položaj bolj trezno motre. Intervenirajo pa tudi emisijske banke, ki jim je poverjena naloga, da v takih trenutkih kupujejo državne vrednostne papirje, da ne bi pregloboko zdrknili navzdol.

Na njurorški borzi je bil te dni v nekaterih papirjih pravcati polom, ker so onstran oceana prepričani, da pride do vojne. Pri polomu so nekateri bančniki utrpeli silne izgube. Z intervencijo notne banke se je tekovanje vrednot navzdol nekoliko zaježilo, vendar beležijo novice še vedno izredno nizke tečaje. Podobno je tudi na večini drugih borz.

Položaj na velikih borzah se mora seveda odražati tudi na manjših. V Jugoslaviji se nazadovanje zlasti opaža pri markah in pri angleškem funtu. Poleg neugodne presoje mednarodnega položaja prihajo pri nas še drugi momenti v poštev. Ko se začne sadni izvoz, se redno pojavijo velike množine klirinških mark, izvirajočih iz izvoza v Nemčijo, predvsem jabolk in sliv. Preobilica mark in premajhno povpraševanje po njih mora tečaj potisniti navzdol. Da ne bi bil padec prehud, intervenira Narodna banka, toda ne v terminski kupčiji, kjer so tečaji marke še nižji. Narodni banki je na tem, da obdrži marko na višini 14 dinarjev, ker bi sicer nihanje onemogočilo kal-

kulacijo izvoznikov, ki bi tudi imeli od prenizke notacije izgubo. Marka, ki je še pred kratkim notirala okrog 14.40 do 14.60, je sedaj nazadovala na 14 in v terminkem poslovanju celo pod ta nivo. Na drugi strani pa je povpraševanje po funtih veliko, ker je treba poravnati precej računov za uvoženo blago. To potiska tečaje navzgor, v obratno smer pa jih žene nazadovanje angleškega funta na svetovnih borzah, najbrže ker hoče Anglija svojo valuto zopet spraviti v staro razmerje do dolarja, t. j. na pariteto 4.87. Pod vtisom alarmantnih vesti s kontinenta pa nazaduje funt v inozemstvu hitreje in je v Ameriki že zdrknil pod prejšnjo relacijo.

Najbolj se vidi nervoznost borze v notiranju državnih vrednot. Vsi papirji so popustili za več odstotkov, nekateri celo za več kot 10%, in to v dobrih par dneh. Nekaj jih sploh ne notira, ker ni zanimanja zanje. Notice za denar že več dni ni in se čujejo na borzah le še tečaji za blago. Vojna škoda je v par dneh nazadovala od 490 na 465, agrarji od 91 na 87—88, 7% Blair od 95 na 88 itd. V industrijskih papirjih je nihanje tečajev razmeroma neznamno.

Borznih krogov se tudi v Jugoslaviji, dasi ne stojimo sredi vrveža, polašča vedno večja nervoznost. Prihodnje dni utegne priti do razčiščenja položaja, potem se bo tudi nazadovanje tečajev ustavilo.

Zmrzavanje sadja

V Evropi še ne poznamo večjih trdjk, razven dveh treh manjših angleških, ki bi se bavile z zmrzavanjem sadja. V Ameriki pa sadje danes konservirajo že največ po novem načinu. Zamrzlega sadja porabi Amerika letno preko 80 milijonov kilogramov. Najboljše se da konservirati češplje, rdeče jagode in maline. Pa tudi navadna zelenjava, fižol, špi-

nača, karfiola itd. je kaj hvaležen material za zamrzovanje.

Američani so postavili novo industrijo najprej na znanstveno podlago. V državnih in privatnih laboratorijih so iznašli nove metode, po katerih sadje in zelenjava zaradi nizke temperature ničesar ne izgubi. Tvornice imajo tudi sredi sadonosnikov, ker mora sadje, takoj ko je obrano, zamrzniti. Po očiščenju, olupljenju in drugih potrebnih delih, zavijejo sadje v celofanske pakete, ga pustijo 90 minut v hladilnikih in prenesejo nato v shrambe, kjer je temperatura na ničli. Prevoz iz shramb v mesta opravljajo v vagonih-ledenicah, če je oddaljenost manjša kot tri ure, ni niti to potrebno. Trgovci imajo tako sadje v navadnih ledenih omarah.

Zdaj poizkušajo tudi v Angliji vpeljati nove tvornice za zmrzovanje sadja. Upajo, da jim bo uspelo kakor v Ameriki in računajo že na velik uspeh nove industrije, ker bodo potem zamrzlo sadje, n. pr. rdeče jagode in maline, prodajali vse leto.

Sušak resna konkurenca Trsta

Rasistična politika, ki jo je pričela uvajati tudi Italija, je že takoj v prvih početkih pokazala, da bo imela v gospodarskem oziru vendarle nekatere nevspešne posledice. Tako se je takoj opazilo v Trstu, da se bodo v bodoče vse židovske tvrdke izogibale Trsta kot doseganje luke za blago v Levant, zlasti v Palestino. Kot vse kaže, se bo tozadevni promet v največji meri prenesel na našo luko v Sušak. Tržaški luki je bil s tem zadani še nov udarec, tako da bo poslej še bolj životarila ko doslej.

Utrditev tečaja klirinške marke

Klirinška marka je bila skozi ves čas v stalnem laviranju, zadnje tedne pa je nastajal položaj, da bo v tečaju do dinarja zdrknila celo izpod 14 din. Ta neizvestnost ečaja je hudo prizadevala zlasti naše izvoznike, ki so utrpeli pri letošnji sadni kampanji na račun izpreminjajočega se tečaja precejšnje izgube. Sedaj je končno posegla v to neizvestnost sama Narodna banka in pričela kupovati klirinške marke po 14.20, 14.15 in 14.10 ter včeraj po 14 din, kar bo — kot izgleda — najnižji tečaj klirinške marke. V izvoznikih krogih pa še vedno dvomijo, da bi te mere zadovoljile.

10 MILIJONSKI KREDIT MARIBORSKI MESTNI HRANILNICI

Pred dnevi je bil v Beogradu mariborski mestni župan g. dr. Alojz Juvan in obiskal finančnega ministra g. Letica. Razpravljala sta o likvidnosti tukajšnje Mestne hranilnice. Minister je odobril, da smejo občina, oziroma mariborska Mestna podjetja jamčiti Mestni hranilnici v Mariboru za najetje 10 milijonskega likviditetnega kredita pri Narodni banki. Z nedavnim posojilom 8 milijonov dinarjev, ki ga je dobila Mestna hranilnica od

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:**Žgodba mojega življenja**

Papa nas je pričakoval na obali. Bil je tedaj na višku svoje življenjske poti. Fascinirajoče se je lesketala modrina njegovih oči sredi močno zagorelega moškega obličja. Takrat sem šele prav občutila, kako zelo je bil pomorščak: mornar, Anglež in knez.

Na obali je stal, obdan od gardnih in častnih čet v rdečih uniformah, tudi maltski guverner, državni namestnik Njenega Velikanstva, podkralj in gospodar otoka, stari sir Lintorn Simmons.

Bil je tipičen Anglež, kakršnega si radi predstavljajo ljudje izven Anglije. Njegova visoka in stasita postava je bila odeta v škrlatno rdeč krov, njegov obraz je bil rdečkast in dovršen s samozavestnim pogledom ter kratko sivo brado. Glavo mu je pokrivalo na čelo potisnjeno uradno pokrivalo z belim, valovitim perjem. Bil je prijazen gospod in ves dobrodušen.

Nagel nastop noči je ugasnil rdečo svetlobo neba, kopnine in morja ter zbral čredo večernih senc nad vso pokrajino. Peljali smo se v slavnostnem sprevodu po cestah Valette, po katerih so bile razpostavljene častne čete. Konji so počasi peketal po utrjeni cesti, ki vodi iz pristanišča v sredino mesta. Vozili smo se čez višave mostove ter skozi stebrišča in oboke, dokler se ni končno odprla pred nami prosta Strada reale: glavna mestna cesta. Med vso vožnjo so nas izza vojaških vrst pozdravljali s ceste, balkonov in

25

oken navdušeni vzkliki meščanov. Povsod so visele nam v pozdrav v vetru vihrajoče zastave.

Na drugem koncu Strade reale smo zavozili zopet nismo dosti več, kajti mraku je sledila zelo naglo noč na viseče mostove, pod stebrišča in oboke, toda videli ter pregnili čez pokrajino, stavbe in ljudi svojo črmino.

Bilo je že popolnoma temno, ko smo se pripeljali v San Antonio, v palačo maltskega guvernerja, v kateri smo se naselili.

San Antonio, ljubljani kraj!...

Kdo opiše veselje prve prebuditve v popolnoma novem svetu! Prejšnji večer je bil lep, a prenagel, da bi si bili mogli med vožnjo vse ogledati in zapomniti. Toda po nekaj dneh vožnje po morju se mi je zdelo, ko smo prispeli v palačo, da se tla pod mojimi nogami še vedno zibljejo, da sem še vedno na krovu ladje. Bila sem omotična in otopela in želela sem si samo spati, spati, nič drugega kakor spati. Kako lepa pa je bila prebuditev sredi južnega jutra... prav za prav vzhodnega, kajti bolj kakor vsem drugim je podobna Malta Sveti deželi. Zdelo se mi je, kakor da sem se prebudila v deželi duhov. Vse okoli mene je bilo čarovnija, vsak gib in vsak obris je izdihaval mir in lepoto.

Ena izmed vrat naše spalnice so vodila na male stopnice, ki so se končale v vrtu. Na polovični višini je stala nizka streha, na katero je bilo mogoče priti brez težave. Prvi pogled s tiste preproste ploščadi je vplival na mene tako, da ga ne bom nikoli pozabila.

Obzidana oaza, samotna podoba skritosti in orientata, labirint večinoma neznanega drevja, vse navzkriž

pa male in gladke stezice. Onstran obzidja še gostejše drevje, še bolj za nova odkritja ustvarjen svet.

Tam ni bilo nobenih obrobjenih gredic, kakršnih sem bila do tedaj vajena povsod; bile so le velike, s stezami presekanke lehe, po katerih je rastlo bujno in pisano rastlinstvo po svobodni volji, napolnjujoč čisto ozračje z najprijetnejšimi vonji. Nad vsem tem so pa letali in švigali pisanobarvni metulji, brenčale so čebele in druge male krilate živali — otroci sonca. Vse je bilo, brenčalo in čvrčalo kakor v kakšni čarovni simfoniji. In bogastvo cvetja! Kakor pravljica, ki je v severnih pokrajinah popolnoma tuja in nemogoča.

Roko v roki sve stali z Ducky na mali strehi in strmeli v vso tisto krasoto. Bili sve prevzeti in nemi. Brez besed pa sve čutili: čarobni vrt! Najini srca sta nama ob vsej tej lepoti izvalili solze v oči.

Počasi, skoraj boječe sve odšli v tisti nebeški vrt, da si ga ogledave in se napijeje njegove lepote. Hodili sve po njem kakor v sanjah. Oranž! Da, resnične oranže! Visele so v senci gostega listja, bile še niso zrele, toda vse polne kaleče sladkosti.

Odkrili sve, da je bilo povzročitelj najlepšega vonja malo, čisto neznamno cvetje neke vrste oranž. Po visokih stenah so plezale najraznovrstnejše vrtnice: velike svetlorumene, rdeče, bele... Cvetica, ki sem jo tam prvič videla, je bila bugenvillia, ki je pokrivala stene kakor pisana preproga.

Kdo naj popiše naše vznichenje! Toliko vonja, toliko barv, celo morje lepote. Pa tudi na oni strani zidu so se še širili vrtovi, prav tako obzidani in v vseh cvetje, v vseh dehtenje. Nad vsem pa tako neskončno čisto nebo in tako blesteče sonce!

Državne hipotekarne banke in z novim kreditom se bo likvidnost hranilnice še povečala.

NOVA PRAVILA GLAVNE ZADRUŽNE ZVEZE.

Kmetijski minister je te dni odobril nova pravila Glavne zadrúžne zveze. Ta določajo, da je Glavna zadrúžna zveza vrhovna ustanova vsega zadrúžništva v državi. Število članov Glavne zadrúžne zveze je neomejeno. Zveze, ki so članice Glavne zadrúžne zveze, morajo vplačati deleže sorazmerno s številom včlanjenih zadrug in zadrúžnikov. Delež znaša 1000 dinarjev in daje pravico na en glas na skupščini. Naloga Glavne zadrúžne zveze je ščititi in pospeševati interese vsega zadrúžništva v državi in podpirati zadrúžno šolstvo. Ona predpisuje navodila za vodenje knjig, sestavljanje letnih zaključnih računov, navodila za revizijo zadrug in zadrúžnikov zvez ter zbira in objavlja statistiko vsega zadrúžništva.

g. Trgovinska bilanca s Francijo je letos precej pasivna, v prvih šestih mesecih znašajo pasiva 29.9 milijonov din, dočim je lansko leto v istem razdobju znašala aktiva 261.1 milijona din.

g. Cene zlata so zadnje dni na londonski borzi zelo poskočile, tako da so dosegle višino iz leta 1935. Povpraševanje pa je še vedno zelo veliko.

g. Nemčija odobrila kontingent za sadje. Naš delegat Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Berlinu poroča, da je Nemčija odobrila naši državi kontingent za sadje, in sicer za predelavo v mošt itd. v znesku 800.000 mark. Nemške oblasti so tudi odobrile za naše zlate parmene in zlate renete ceno 34 mark, iranko Bodenbach.

g. Plačevanje kmečkih dolgov. Kmetje so do 31. julija t. l. plačali na račun dolgov 50.4 milijonov din, od tega v Ljubljani 11.4 milijonov. Doslej so plačali kmetje na račun prve in druge anuitete skupaj 193.8 milijonov din.

g. Številno avtomobilov na svetu. Iz poročila ameriškega trgovskega urada je razvidno, da je lani število avtomobilov na svetu zelo naraslo in je sedaj na vsem svetu 43.08 milijonov voz.

g. Provizija pri prodaji angleških funtov. Okrožnica Narodne banke pravi, da bo odslej pri prodaji angleških funtov zaračunala za provizijo in manipulativne stroške 2 in pol promila, tako da bo odslej prodajala angleške funte po 239 dinarjev.

g. Sejmi 19. septembra: Braslovče, Zidani most, Šmarje pri Jelšah, Črenšovci, Vinica in St. Janž pri Dravogradu.

g. Na graškem sejmu, ki je odprt od 17. do 25. t. m., bodo razstavljeni najrazličnejši proizvodi industrijskega in agrarnega značaja, ki bodo za vsakogar zanimivi ter poučni. Posebno bogata je kmetijska razstava z mnogimi novimi pridobitvami v tej panogi.

Zanimivosti

„Apolon s faunsko nogo“

LORD BYRON JE BIL PRVI POBORNİK VITKE LINIJE IN DIETE.

V prejšnjih časih se ljudje niso mnogo brigali za to, če so se po tridesetem letu odebelili. To je bilo včasih celo mično. Goethe se je na primer zelo razveselil, ko je po povratku iz Italije našel dobro kuharico, ki mu je mojstrsko pripravljala jedila. Postal je debel, toda nikoli se mu ni zdelo, da bi to škodilo njegovi lepoti, čeprav je bil precej ničemern.

Eden njegovih pesniških sodobnikov, lord Byron, pa je nasprotno mnogo ponalagal na telesno kulturo. Mogoče zato, ker je bil že od poroda pohabljen. Imel je nogo deformirano. To svojo telesno hibo je hotel popraviti s tem, da je krepil vse ostale organe. »Apolon s faunsko nogo«, kakor so nazivali res lepega pesnika, je bil več mečevalec, še bolj spreten pa plavalec.

Nekega dne so govorili v družbi o antični pravljici o mlademu Leandru, ki je preplaval Helespont, da bi prišel do svoje oboževane Here. V Byronovem času še ni bilo rekordov na daljavo in plavanja na 70 kilometrov kakor danes. Družba je bila mišljena, da je tak podvig nemogoč. Byron pa je vsem ponudil stav, da bo preplaval Helespont. — In res. Leta 1810. je odšel v Carigrad in poiskal mesto, kjer je Leander po ljudskem izročilu preplaval morski preliv. In Byron je preplaval rokav med Sestosem in Abidoso!

Slavni ljubimec žena pa je pazil tudi na svojo figuro, in mnogi njegovi sodobniki so se mu zato rogali. Iz ironičnih pisem njegovih sodobnikov spoznamo, da se je pesnik oblačil zjutraj v debele majice, sluge so ga pa z majhnimi vrbovim ščipam »tepli«, dokler se ni oznojil. Ali pa je ob svitu pretekel nekaj kilometrov, oblečen v debel sviter. — Tudi v jedi je bil umerjen. V onem času so bile v modi samo težke jedi. Byron pa je izbral samo lahka jedila, ribe, sadje in solate. Nekateri dni je sploh pil samo čaj ali pa kavo. Mnogo je jedel tudi sir in mleko brez kruha.

na javne slavnosti, povorke in podobno? 6. Kakšen poklic bi vam bil najprijetnejši? 7. Ali bi vam bilo prijetno stalno nastopati pred javnostjo, bodisi kot govornik, igralec in podobno? 8. Ali vas moti prisotnost drugih pri delu, ki se nanje dobro razumete? 9. Ali vam je prijetno, kadar vas kak neznanec ogovori? 10. Ali se radi spuščate v razgovor z tujimi ljudmi, n. pr. kadar sedite nekje v čakalnici ali se peljete v vlak, avtobusu in podobno? 11. Ali se radi seznanjate z ljudmi in sklepate nova prijateljstva? 12. Ali se vam je zahotelo kdaj, da bi najrajši od vseh ljudi utekli nekam daleč proč? 13. Ali hodite radi na obiske k svojim znancom? 14. Ali izvršujete radi naročila in ukaze? 15. Ali imate veselje z nakupi in drobnimi življenjskimi skrbmi? 16. Radi govorite? 17. Imate radi ropot in nemir? 18. Ali pogosto razmišljate o sebi? 19. Ste pri delu zbrani ali vmes snujete fantastične načrte za bodočnost in sanjariate? 20. Ali premišlujete in preudarjate dolgo, preden se za nekaj odločite, ali preden neko delo končate?

ORNA ZEMLJA V EVROPI

Na Poljskem je 3.300.000 posestev in poljedelskih naselbin. Dve tretjini vseh ne presegajo 5 ha zemlje. 19.000 posestev zavzema ploskev nad 100 ha, ki predstavlja 27% obdelane zemlje.

V Jugoslaviji se bavi s poljedelskim gospodarstvom 2 milijona ljudi, — od teh nimata dve tretjini več ko 3 ha zemlje. Približno 10% pa jih sploh nima lastne zemlje. Ti se bavijo s poljedelstvom kot najemniki.

V Bolgariji pa nasprotno prevladujejo majhne kmečke naselbine. 65% vseh kmetovalcev nima več ko 2 do 5 ha zemlje, t. j. 6 desetink obdelovane zemlje. Posestva s 30 ha zavzemajo samo dvajsetino orne zemlje.

V Turčiji pripada posameznemu kmetu 15—20 ha zemlje. Velika posestva, ki so razlašena versko imetje, so tu državna last.

Na Madžarskem ima le 1644 posestnikov kmetije nad 100 hektarjev, medtem ko pride na 779.000 prebivalcev največ 1 ha, t. j. okoli 4% vse obdelane zemlje.

ALI POZNATE SVOJ ZNAČAJ?

Odgovorite si na naslednja vprašanja. Brez skrbi in brez pretvarjanja, zakaj vprašanja niso nevarna: 1. Ali ste radi sami? 2. Ali ste se igrali z drugimi otroki, ko ste bili majhni? 3. Ali hodite radi na taka mesta, kjer je mnogo ljudi? 4. Ali bi se radi udeleževali družabnih izletov, zabav in podobno, če bi imeli za to priložnost in sredstva? 5. Ali bi radi hodili

PET LET JE IMELA SINA V KURNIKU

Prejšnji mesec je dobila policija v Šopronu (Madžarska) anonimno pismo, v katerem je pisalo, da imajo zaprtega v hiši bratov Lihl, ki je ena najbogatejših v vasi, 30-letnega starejšega brata Jerneja Lihla. Brat bi naj bil zaprt tam že pet let, in sicer v nekem skritem delu dvorišča. Policija skraja tega ni hotela verjeti, ali preiskavo je le napravila. Takrat se je pokazalo, da so stvari še vse

hujše, kakor je javljalo pismo. Lihla so našli v nekem kokošnjaku vsega raztrganega in umazanega; bil je mršav kakor okostnjak, lačen in ves v ranah. Detektivni niso mogli ničesar izvedeti od njega, ker se je bratu omračila pamet. Na vprašanja je odgovarjal samo z znaki in nerazumljivimi glasovi.

Preiskavi se je posrečilo pojasniti zločin, kakršnega še ne pomnijo v madžarski kriminalistiki. 1933. leta je prijavila Lihlova mati policiji, da je odšel njen najstarejši sin študirat v Nemčijo. Dejanjsko sta pa mati in njen mlajši sin zaprla brata v kokošnjak, ker se ni hotel odpovedati dediščini. Ta tega ni storil v vseh petih letih, kljub temu, da je večkrat stradal in mu niso prinašali niti vode. Javnost je strahovito razburjena in vse pričakuje, da bosta zverska mati in njen sin obešena; kajti madžarski zakon je v takih primerih drakonsko strog.

MUZIKALNI G. B. S.

Georg Bernard Shaw je v svoji mladosti obiskoval nekega svojega sorodnika, ki je imel hčer. Nekoč se je gostitelj obrnil po večerji proti Shawu in dejal: »Kolikor vem, si zelo muzikalen. Zakaj pa nikoli ne poprosiš naše Mary, da bi ti kaj zaigrala?« — »Prav zato, ker sem »muzikalen«, je strupeno odvrnil Shaw.

KONZERVNA RESTAVRACIJA

Skupina ameriških tovarnarjev konzerv je prišla na zanimivo reklamno domisljico. V vseh večjih mestih so odprli posebne restavracije, v katerih vas posebej izključno s konzerviranimi jedmi. Konzerve odpirajo vpricho gostov, tako da se ti lahko sami prepričajo o »svežosti« jedi, razen tega pa da se navadijo spretno odpirati konzerve, da spoznajo njih kvaliteto in udobnost pripravljanja. Jedilni listek teh konzervnih restavracij obsega nekaj sto jedil.

× Kobra zadavila otroka in razgnala pogrebce. Ko se je vrnila neka mlada mati iz okolice Kaira v hišo, je našla v zibelki velikansko kobra, ki se je bila oмотala okoli njenega otroka. Mati je pograbila sekiro in planila na kobra, ki je nato pobegnila. Ko so se dan za tem zbrali v hiši pogrebci in družina, se je kobra znova pojavila. Pogrebci so mislili, da je zli duh, ter so se razbežali. Šele policiji se je posrečilo, da je ubila 4 metre dolgo kačo.

× Pes je ustrelil svojega gospodarja. Neki farmar iz Medstona v Angliji se je odpeljal z avtomobilom na lov. Med potjo je zagledal zajca. Ustavil je avto, pomeril in ustrelil. Ali puškin pok je prestrašil njegovega lovskega psa, ki je začel skakati po sedežih ter sprožil drugo puško. Strel je zadel farmarja v pleča, da je bil na mestu mrtev.

Podlistek

Češko pismo

Olomouc, 16. septembra.

Danes smo se vozili z avtobusom čez Hano, na bogatejši, najpestrejši del Češkoslovaške. Saj poznate to pokrajino, če ne s potovanja po njej, pa vsaj iz čeških filmov. Pokrajina najlepših narodnih noš, belih oblačkov in pesmi. Zdaj je sprememila svoj obraz. Ze kilometrske ravne črte avtomobilske ceste, ki hiti zda, v hrib, zdaj v dolino, so ji vzele dosti nekdanjega čara. Kmetijskih vozov skoraj ni več videti; ptice so kar nekam izginile. Namesto njih brne pod nebom letala vseh vrst, vseh oblik. Preobračajo se, zdaj se poganjajo kvišku in se iskre v soncu kakor srebrna. Nisem jih še videl toliko skupaj kakor na 70 km dolgi poti od Brna do Olomouca. Potem pa kolone vojaških kamionov. Mladi fantje v jeklenih čeladah. Že od daleč jih vselej zagledamo, vstanemo in jim mahamo z zastavicami, ko drve mimo nas. Ko so še daleč, se nam zde njih obrazi kakor onemeli od skrbi ali bog ve od česa, toda potem se zjasni, roke se dvignejo in nam odzdravljajo. Hite na vse strani — dosti je na meji krajev, kjer jih utegnejo potrebovati. Doma so pustili starše, dekleta, žene, prihodnost pa je skrita. Pritisk mobilizacije, pripravljenosti, ki mora biti moreč, se pozna vsepovsod. Kako je vse

to v nasprotju z vsem drugim, kar nas obdaja! Dih vojne — kakor ledena burja ob vročem soncu.

Ob cesti sem samo za trenutek, ko smo morali zaradi popraviljanja ceste voziti počasneje, ujel pogled starega cestarja. Nemo, prazno je strmel v nas, v naše plapolajoče zastavice. Roka se mu je že dvignila kakor iz nekakšne navajenosti, toda sredi zaleta je obstala in padla nazaj. Sam ne pojde služiti, toda bog ve, ali je sam, ali se morda ni pred uro poslovil od njega sin in mu ga je vzela cesta, daljna, hiteča kilometre ravno po planjavi, v hrib, v dolino.

Po mestih vise črne zastave. Obletnica Masarykove smrti. V Brnu je stal sredi trga Lajanskega katafalk, ves v cvetju. Še mi smo položili nanj venec. Ob strani straža legionarjev. Iz svetovne vojne. Francija, Italija, Sibirija. Daljen spomin na junaške čase bojev za svobodo, opomin za prihodnost. Potem v vetru se zabijajo plameni na velikih žrtvenikih, stotine, ki stoje v nemem molku.

Tu samo črne zastave. Spomin na črni dan; dvakrat črn se nam mora zdeti danes.

Olomouc je živ kakor mravljišče. Priščno nas sprejmejo, še govore poslušamo, potem pa se odličniki od nas poslovijo. Resni časi so, samo za trenutek so se lahko za nas odtrgali od dela, zdaj pa morajo spet nazaj k nemu. Obžalovanje na njihovih obrazih ni narejeno, ne, ne.

Radio bruha neprestano nove vesti. Spopadi tu, tam. Toliko in toliko mrtvih, ranjenih. Strojnice, ročne granate. »Kaj niso imeli vse, kar so hoteli? Čemu silijo v vojno, ki bo najprej zadela nje?« Uganka je to, vpliv stiskega blaznega, strupenega mitosa, ki je zakrivil že toliko svetovnih tragedij. »V stradanje silijo!«

Še bolj kakor drugje občuti človek to v tem mestu, kjer je grobišče naših vojakov, tisoč dvesto majhnih, enakih krst v vlažni betonski votlini in nad njimi kapelica s preprosto, nerodno naslikano, a vendar tako živo kalvarijo.

Toliko skrbe vsi za nas, na vsakem koraku, da nam je nerodno, ker jim kradem čas v teh težkih časih. »Plinsko masko zase in za moža sem že prej kupila, zdaj pa jo morata dobiti še oba otroka« nam pripoveduje neka gospa.

»Ali se bojite vojne?« vprašam bivšega legionarja, ki me spremlja po mestu.

»Bojimo? Ne! Kako se bo končalo, kako se mora končati, vemo. Vemo, da nismo sami. Nismo vključeni kakor je videti na zemljevidu. Toda preden bo konec, bodo žrtve. In še potem. Zmagati moramo in bomo!«

Nič več ga nisem izpraševal, a je sam nadaljeval: »Drugo Španijo hočejo narediti iz nas, pa je ne bodo. Španija je bila demokratska država, kakor smo mi, samo na svojo bodočnost ni mislila. Bodočnost pa je v pripravljenosti. Mi smo pripravljeni. Pa vsega tega zdaj ne bi bilo,

če bi bila angleška politika spretnejša. Anglija dela isto napako, ki je zagrešila svetovno vojno. Kupčuje, namesto da bi povedala, da bo branila mir. Rusi so odgovorili z velikimi manevri ob Baltskem morju. Gospod lord pa samo izjavlja, da položaj ni brezupen.«

Grenke so te besede. Pa mi?

Zdaj je že pozen večer, noč. Sedim v majhnem baru, v kotu in pišem to poročilo. Godba igra vesele kose, pa ne vžgo. Časih se razleti na tleh kozarec, pa ne iz prešernosti. Samo da se za trenutek razpodi mora, ki tlači vse. Pri sosednjem mizi sedi skupina letalcev, ki pojejo. Danes so dobili uniforme, jutri poletijo.

»Kaj pišete?« vpraša eden od njih. Povem mu. »Napišite, da nas je malo, pa smo močni. Ne damo se!« Kolikrat sem že slišal te dni to besedo, pa je zmešano enako močna, prepričljiva.

V bar pride mož, ki prodaja slike. Čez pet minut dobim sliko tatička Masaryka s posvetilom letalcev drugega let. polka »Dr. Edvarda Beneša« in z njihovimi podpismi. In spet besede: »Ne damo se!« Objel bi te ljudi.

Pozno je že in jutri pojdemo dalje, v nove kraje, v nove dogodke. Tih tango igra, novi vojaki v novih uniformah prihajajo. Sam sem sredi njih, neke na meji pa morda že spet regljajo strojnice. Da bo žrtev za nov mavzolej, za nove mahne hrastove krste.

VSE ZA ŠOLO

KUPITE NAJCENEJE IN NAJBOLJE V KNJIGARNI IN PAPIRNICI

TISKOVNE ZADRUGE

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Katero prevozno sredstvo bo ostalo: letalo, zrakoplov ali parnik?

Danes gradijo že 40—100-tonska letala, ki bodo mogla prevažati 40 do 150 ljudi hkrati. In ni več daleč čas, ko bodo med Ameriko in Evropo uvedena redna letala, ki bodo vzdrževala zračno zvezo preko oceana brez vmesnega pristanka. Tudi prekomorska plovba je v zadnjih letih močno napredovala. Pred 10 leti je »Mauretania« vozila 5 dni in 2 uri, da si je priborila »modri trak«. »Normandie« je ta čas skrčila za cel dan. Če bi izboljšali motorje, bi se ta čas lahko skrajšal za nadaljnjih 11 ur.

Zrakoplovi (Zeppelin) pa preletijo ocean v 48 urah. So torej hitrejši od parnikov, a počasnejši od letal; vendar so udobnejši in zanesljivejši kakor letala.

Ker je hitrost vseh teh prevoznih sredstev danes do skrajnosti zmanjšana, bo največ odvisno od voznih cen, katero od

teh bo zmagalo nad drugimi. Povprečno pride voznina na najhitrejšem prekomorskem parniku na 15 dolarjev, za Zeppelin 40 in za letalo 15 dolarjev. Te cene se bodo v bližnji bodočnosti močno predrugačile. Letala bodo lahko prepeljala z enim poletom 150 potnikov, zrakoplovi pa 200. Pogonski stroški pa ne bodo zaradi tega nič večji. Voznina bo potlej znašala za Zeppeline 9, za letala pa 6 dolarjev; voznina pri parnikih bi ostala sedveda neizpremenjena, ker so parniki danes skoraj že povsem dovršeni, kar se tiče uporabe pogonskih snovi itd.

Tako prihajamo ob koncu do zaključka, da bosta postala letalo in zrakoplov v bližnji bodočnosti prav močna konkurenta parnika pri prekomorskem prevažanju. Zato ni nič čudnega, če so nekatere prekomorske parniške družbe pokupile ponekod že polovico delnic raz-

nih letalskih družb in da v Ameriki predlagajo nekaj sporazum za prevažanje potnikov. Nekateri so sploh mnenja, da bi se prenehalo z gradnjo prekomorskih parnikov in bi čim več pažnje posvečalo gradnji prekomorskih zrakoplovov in letal. V Evropi mislijo glede teh predlogov drugače, ali jasno je, da sta prevozni sredstvi bodočnosti, vsaj kar se hitrosti tiče — letalo in zrakoplov.

ALKOHOLIZEM V JUGOSLAVIJI

Na zdravniškem kongresu za duševno higieno, ki se je nedavno vršil v Monakovem, je govoril o vplivu alkohola na duševno stanje ljudi, ki ga uživajo, prof. dr. Stanojevič iz Beograda. Predavatelj je dejal, da so balkanske države prava domovina slivovke in drugih žganih, ki jih ljudje marsikje uživajo tako kakor drugod vino. Ker je žganja povsod dovolj, ga pijejo ljudje mnogo preko potrebe in preko »žeje«. Zanimivo je, da ljudje to nikakor ne smatrajo za zlorabo alkohola, ampak za narodni običaj in razumljivo neizogibnost. Dr. Stanojevič računa, da je v Jugoslaviji približno 100.000 kroničnih alkoholikov, ugotavlja pa, da z ničemer ni mogoče zmanjšati števila duševnih bolnikov: ljudje trdovratno ostajajo pri vinu in žganju.

× Italija je uvedla monopol na inozemske filme. Da bi zaščitila svojo filmsko proizvodnjo, je Italija uvedla monopol na kupovanje in uvažanje inozemskih filmov.

Radio

NEDELJA, 18. SEPTEMBRA.

Ljubljana: 8 Jutranji koncert. 10 Cerkevna glasba. 11 Otroška ura. 11.30 Opoldanski koncert. 18 Veseloigra. 19.50 Violinski koncert Fanike Brandl-Jevdjenjevič. 21 Večerni koncert. 22 Napovedi,

poročila, nočna glasba. — Beograd: 11 Prenos proslave v Doboju. 12 Opoldanski koncert. 20 Narodne pesmi. 21 Zabavni koncert. 22 Napovedi, poročila, nočna glasba. — Sofija: 20.55 Opereta »Dijak prosjak«. — Praga: 19.30 Dvořakova opera »Rusalka«. — Pariz: 20.30 Simfonični koncert. — Lille P. T. T.: 20.30 Prenos iz pariške opere. — Varšava: 20 Večerni koncert.

PONEDELJEK, 19. SEPTEMBRA.

Ljubljana: 12 Opoldanski koncert. 18 Popoldanska glasba. 20 Zdravice. 22 Napovedi, poročila, nočna glasba. — Beograd: 12 Opoldanski koncert. 17.20 Pesmi. 18.30 Komorna glasba. 20 Prenos iz opere. — Sofija: 20.30 Simfonični koncert. — Praga: 20.25 Večerna glasba. — Pariz: 20.30 Mehulova opera »Joseph«. — Rim: 21.40 Simfonični koncert. — Varšava: 19.30 Orkestrski koncert.

Iz sodišča

O RAZPRAVAH, KI JIH ŠE NI BILO.

Včerajšnji »Slovenski Narod« nas je v svojem hitrem poročanju malo prehitel. Prinesel je namreč neko »zgodbo«, ki se še sploh ni obravnavala. Pod zaglavjem »Dve zanimivi obravnavi« piše o prvi, da »se je danes dopoldne obravnavala pred malim kazenskim senatom svojevrstna zgodba«. Resnici na ljubo pa je treba zapisati, da se »zgodba« sploh ni začela obravnavati, ker ni bila povabljena glavna priča. Razprava se bo vršila šele 30. septembra ob 11. uri. O drugi razpravi »Zaradi ponarejanja listin na zatožni klopi«, ki se je vršila prav za prav še pred »Narodovo« prvo razpravo, pa piše, da razprava ob času poročila še traja. Resnici na ljubo pa moramo znova pojasniti ljudem, da je bila razprava samo prekinjena in da se bo vršila 30. t. m. ob pol 10. uri.

Povečamo samo na zanesljivem materialu

Solidno in poceni!

Fototrgovina

Ivan Pečar, Gosposka 11

Citajte

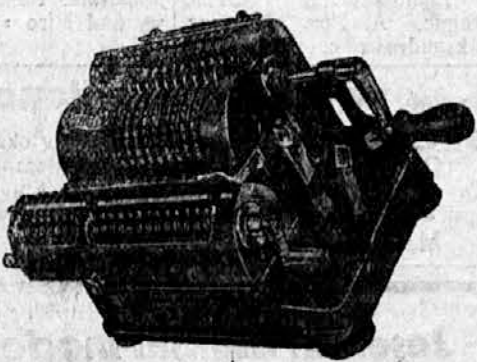
»Večernik«

REGISTRIRNE
BLAGAJNE
ANKER

RAČUNSKI STROJI

za
vsako
stroko

Zahtevajte
ponudbe
in
prevajanje
pri:

J. KARBEUTZ, MARIBOR

Gosposka 3 Tel. 26-42

Vse za šolo in pisarno
— papir, nalivna peresa itd.

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naš iskreno ljubljani soprog, oče, brat, svak, tast, stric, gospod

VEKOSLAV POTRČ

krojaški mojster

v četrtek ob pol 19. uri v 42 letu po kratki, mučni bolezni za vedno zapustil. Pogreb blagopokojnega bo danes, 17. septembra ob 15. uri iz mrtvašnice na mestno pokopališče na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, dne 20. septembra 1938, ob 7. uri v Magdalenski cerkvi. Maribor, dne 17. septembra 1938.

Žalujejoča soproga Tončka; Milica in Stanko, otroka in žalujoče rodbine Sonnenwald, Klasinc, Kodrič, Adamčič, Kranjc in Potrč

HRANILNICA

DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR v latini novi palači na oglu Gosposka - Slovenska ulica

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošti, pri Južnoštajerski hranilnici

Mali oglasi

Razno

JOS. TICHY IN DRUG
Konces. elektrotehnično do-
djetje. Maribor. Slovenska
ul. 16, tel. 27-56. Izpeliuje
elektroinstalacije stanovan-
skih hiš, vil, gospodarskih
objektov, zaloga motoriev
lestencev, svetilk, elektroin-
stalacijskega blaga po kon-
kretnih cenah

DVOKOLESA
motorji šivalni stroji, novi
modeli otroških in igračnih
vozičkov ter triciklov, pneu-
matika v največji izbiri in po
najnižjih solidnih cenah pri
»Tribuna« F. Batjel, podruž-
nica, Maribor, Aleksandrova
c. 26. 291

STROJEPIŠNA DELA
razmnoževanja, svetlobne ko-
pije, prevajanje nalceneje pri
Kovaču, Maribor, Gosposka
ul. 46. 680

2500 DIN
potrebujete, da zaslužite
1000 din mesečno. Pišite na
»Anos«, Maribor, Orožnova.
91

POSTELJNO PERJE
v veliki izbiri od Din 8.— na-
prej v vsaki kvaliteti in ce-
ni, kemično čiščeno, ravno-
kar dospelo pri »Luna«, Ma-
ribor, samo Glavni trg 24.
1179

»MAKO« PERILO
higijensko, neraztrgljivo, za
veliko in malo v zelo bogati
izbiri, tudi po meri v teku 6
ur izvrši ceneno »Luna«, Ma-
ribor, samo Glavni trg 24.
1178

KROJAŠKO PODJETJE
s širokim krogom odjemalcev
se proda za 8000 din. Vpra-
šati: Marijina ul. 24. 1210

VRTNO VESELICO
v gostilni »Hartberger«, Stu-
denci. Streljanje na dobitke.
Začetek ob 15. uri. 1181

POSTELJNE ODEJE,
post. perilo,
pernice,
zglavničke,
madrace,
kocice,
post. perje,
puh,
nileti
najcenejše v specijalni trgo-
vini **A. STUHEC**, — Stolna
ulica 5. 1147

ZIMNATE MADRACE
poceni na prodaj. Hrastnik,
Jadranska 21. 1162
Veliko

HALO!
Vsako nedeljo in praznik
koncert v gostilni Lešnik —
Nova vas. — Vabljeni! 1161
Lepo

ČE HOČETE
res dobro vino piti, morate v
»Prešernovo klet« priti. Tra-
fenik v Gosposki ulici. 1173

GAMBRINOVA DVORANA.
Prvovrstna domača hrana.
abonentil se sprejemajo. 1172

V gostilni Kren (Klemenšak)
v nedeljo

»PRELEČKE POGAČE«.
sveže domače klobase, pri-
stna vina. 1158
Halo!

»MARIBORSKA MENZA«
Slomškov trg 6 (bivša »Jav-
na kuhinja«), nudi vsakemu
gostu najboljša in najcenejša
jedila. Se priporoča nova
lastnica M. Drčar. 1202

Jutri, v nedeljo vsi na
VINSKO TRGATEV
v gostilno Siker. Nova vas.
Se priporoča krčmar. 1208
Oddam priprost

GOSTILNA »WEBER«
Pobrežje. Koncert železničar-
ske godbe (Schönherr). 1212

**OSVETA INDIJSKE BO-
GINJE**
je novi veliki ljubzenski ro-
man, ki ga je pravkar začel
prinašati »Družinski tednik«.
Zahtevajte brezplačno števil-
ko na ogled! »Družinski ted-
nik«, Ljubljana, Gregorčiče-
va ul. 27. 1198

Izdaja in ureja **ADOLF RIBNIKAR** v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri.
Velja na mesec prejeman v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din. Oglasi po ceniku. Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6. Telefon uredništva in uprave
št. 25-67. Poštni številni račun št. 11.409.

Posest

NOVOZIDANA HIŠA
10 let davka prosta, 7 sob,
klet, vrta 500 m², v industrijs-
kem predmestju Maribora,
nosi letno najemnine 10.000
din na prodaj izpod vrednost
ne cene. Hipoteka 30.000 din,
potrebna gotovina samo din
42.000. Informacije pri: Po-
stržin, Pobrežje. Gosposvet-
ska 56, pri Mariboru. 1100

ENODRUŽINSKA VILA
v V. okraju oddam v najem.
Naslov v upravi. 1061

PARCELA
na prodaj po ugodni ceni. —
Pekre, Reiserjeva cesta. 1177
Nedeljo, dne 18. t. m. ponovi
l. kolesarsko društvo tekstil-
nih delavcev v Mariboru

Enonadstropna novozgradba,
blizu Tržaške ceste, 85.000
Din; novozgradba, dvodru-
žinska, strogi center, 180.000
din; posestva od 35.000 din
naprej; gostilne, vile, več-
nadstropnice prodaja Zagor-
ski, Maribor, Aleksandrova 33
1142

Nashe

**blago
za zavese**

olepša Vaš dom in ga na-
pravi udobnega.

Tekstilna Büdefeldt
prinaša pravilno.

Novozgradba, Pobrežje, šest
stanovanj, vrt, 42.000 din —
Novozgradba z velikim stav-
benim prostorom, centrum
mesta, 450.000 din. Enonad-
stropna hiša z gostilno, pre-
kalevalnico, 3 orali zemlje,
85.000 din. Dobičkanosno po-
sestvo, 32 oralo, 120.000 din.
— **Posredovalnica »Rapid«**,
Maribor, Gosposka 28. 1168

Kupim
STANOVANJSKO HIŠO,
obremenjeno ali deloma na
odplačilo. Naslov v upravi.
1167

STAVBIŠČA
z vsemi dovoljenji, tudi na
obroke. Pobrežje, Sokolska
23. 1166

PRODAM
novo, enonadstropno trgov-
sko, poleg še dvodružinsko
hišo in 4228 kv. metrov zem-
ljišča, pol ure od tuk. Glav-
nega trga. Cena 140.000 din;
sedemstanovniško hišo, vrt,
mesečni donos 1000 din, cena
80.000 din; krasno novo vi-
lico, vrt, 42.000 din; vzorna
posestva: 55 oralo, vseh kul-
tur, 8 glav gov. živine, 4
konje, 24 prašičev, cena 330
tisoč din; 30 oralo, blizu žel.
postaje ob banovinski cesti:
200.000 din; 60 oralo, tik
banovinske ceste, 10 oralo
vinograda, velik sadovnjak
in dr., 370.000 din. **Posredo-**
valnica Ivan GODINA, Ma-
ribor, Aleksandrova cesta 30.
1157

Novozgrajeno
ENODRUŽINSKO HIŠO
prodam. Vprašati: gostilna
»Novi svet«, Gosposvetska —
Studenci. 1138

STAVBENE PARCELE
v bližini mesta z jako lepo
lego, poceni na prodaj. Kup-
nina se lahko plačuje v obro-
kih. Vprašati: Pobrežje, Na-
sipna 55. 1121

NOVO HIŠO
z dvema sobama in kuhinjo
tako oddam v najem. Spod.
Radvanje št. 43. 1149

Prodaj
ENODRUŽINSKO HIŠO
z velikim vrtom. Marija Bre-
zje št. 39 pri Mariboru. 1085

LEPE STAVBENE PARCELE
700 do 1000 m², idealna lega
brez prahu, krasen razgled,
blizu kolodvora, za eno- in
dvodružinske vile ugodno na
prodaj. Pojasnila: Mejovšek,
Košaki 55, ali Tattenbachova
ul. 13, telefon 2457. 887

MALO POSESTVO
na prodaj, dve sobi, kuhinja
in veranda z vrtom, 5 minut
od postaje Tezno. Cankarje-
va ul. 19. 1207

Prodaj
APNENI PRAH
za gnojenje po din 20.— za
100 kg in vsa druga umetna
gnojila oddaja Kmetijska
družba, Melje. 1102

Popolnoma opremljena
SPALNICA
in kuhinja s stanovanjem sre-
di mesta radi premestitve na
prodaj. Istotam novo žensko
kolo na prodaj. Naslov v
upravi. 1047

SVEŽE BOSANSKE SLIVE
za vkuhanje in pekmez kg
din 3.50, franko voznina, raz-
pošilja košare po 50 kg G.
Drechsler, Tuzla. 1060

JEDILNE IN SPALNE SOBE
sperane, politirane, pleskane
ter kuhinjske, najmodernejše
opreme po najnižjih cenah.
Mizarstvo in zaloga pohištva
Komparsa Aleksandrova 48

POHIŠTVO
lastnega izdelka dobavlja po
skrajno zmernih cenah Zalo-
ga pohištva združenih mizar-
jev. Vetrinjska ulica 22. na-
sproti tvrde V. Weigl. 9-1

ČISTO POHIŠTVO
za eno osebo. Aleksandrova
cesta 35-1, dvorišče. 990

PRODAM POSTELJO
in več različnih stvari po
nizki ceni. Naslov v upravi
lista. 1192

Prodaj
2 POSTELJI
nočno omarico in globok
otroški voziček. Cankarjeva
ul. 15, Tezno. 1203

Nov okrogel
STROJ ZA PLETENJE
znamka »Anos«, poceni pro-
dam. Kupec se pouči. Naslov
v upravi lista. 1191

IZABELA-GROZDJE
iz trte, ceneno na prodaj. —
Loška ul. 18. 1126

POCENI NA PRODAJ:
2 para gozdaric, 2 trenškota,
1 ženski plašč, 2 pernici in 4
podglavniki. Mlekarna. Trg
svobode 1. 1141

OTROŠKA POSTELJICA
na prodaj, Jadranska 52-1.
1148

Lepa
JAVORJEVA SPALNICA
in otroška postelja na prodaj.
Samo od 8. do 10. ure. —
Sodna ulica 9-11. 1165

VIOLINA ¼
na prodaj. Koroška cesta 108.
1170

ANGLEŠKO OBLEKO
še novo, poceni prodam. Ma-
rijina 24, trgovina. 1209

Sobo odda

KUHINJO. SOBO
in sobo s štedilnikom takoj
oddam. Gozdna 10. Maribor.
1133

SPREJMEM DIJAKINJO
iz boljše družine kot sosa-
novalko k lastni hčerki,
šestošolki, na stanovanje in
hrano. Vprašati: Wildenra-
nerjeva ul. 16, vrata 2. 1197

SOBO IN KUHINJO
in posamezno sobo. Nasipna
ul. 58, Pobrežje. 1196

SOBO s ŠTEDILNIKOM
oddam s 1. oktobrom. Vpra-
šati: Mesarska ul. 5. 1125

SOBO, KUHINJO, KABINET
oddam. Radvanjska 20. 1154

OPREMLJENO SOBO
oddam. Koseskega 35. 1159

SOBO IN KUHINJO
oddam takoj. Aleksandrova
cesta 27. Studenci. 1171

SOBO s ŠTEDILNIKOM
oddam. Sp. Radvanjska 25.
Nova vas. 1163

Snažno opremljeno
SOBO
oddam gospodu. Vrbanova
ulica 6. 1156

SOBO s ŠTEDILNIKOM
tako oddam. Studenci, Kra-
lja Petra cesta 14. 1084
Melje, Erjavčeva 8.

Lepo opremljeno
SONČNO SOBO
oddam samo boljšemu gospo-
du. Jože Vošnjakova 21-III.
za sodnijo. 1153

SOBO s ŠTEDILNIKOM
tako oddam. Betnavska cesta
39. 1139

SOBO in KUHINJO
oddam. Tezno, Ptuiška cesta
44. 1136

LEPO SOBO
s souporabo kopalnice oddam
gospodu. Prešernova 18-1.
Vrata 8. 1150

GOSPODIČNO
sprejem na stanovanje. 5
Gledališka ul. 10, vrata 1.
1201

GOSPODA
sprejem na stanovanje. —
Vrbanova 6-1, Dvoršek. 1191

SPREJMEM GOSPODA
na stanovanje in hrano. Ein-
spielerjeva 26. 1187

KABINET
s prostim vhom oddam.
Koseskega 41. 1189

SOBO s ŠTEDILNIKOM
oddam takoj. Pobrežje, Zr-
kovska c. 33. 1183

SOBO IN KUHINJO
oddam stranki brez otrok s
1. oktobrom. Ciril-Metodova
ul. 10. Studenci. 1188

LEPO PRAZNO SOBO
v centru mesta oddam boljši
osebi. Kopališka 4-II, desno.
1213

GOSPODA
sprejem v svo oskrbo za
400 din. Smetanova 51. I.
nadstr., desno. 1199

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhom oddam s
1. oktobrom. Tattenbachova
ul. 18, pritličje levo. 1195

SOBICO
oddam. Delavska 53. 1180

**Volnene
odeje
flanelaste
odeje
šivane
odeje**

v največji izbiri pri
Tekstilna Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

Lokal

LOKAL
oddam s 1. decembrom na
Aleksandrovi cesti 61. Vpra-
šati v II. nadstropju. 1182

TRGOVINO
mešanega blaga na promet-
nem kraju vzamem v na-
jem. Ponudbe pod »Eksisten-
ca« na upravo »Večernika«. 1137

Stanovanje

STANOVANJE
oddam s 1. oktobrom. Sp.
Radvanjska 63, Nova vas.
1062

**TRISOBN SONČNO STA-
NOVANJE**
s kopalnico in vsemi pritlikli-
nami v novejši izgradbi
tako oddam. Naslov v upra-
vi lista. 1076

Sončno enosobno
STANOVANJE
s kuhinjo oddam s 1. okto-
brom za 375 din. Smoletova
10. 1134

SOBO in KUHINJO
oddam. Radvanjska 33, Stu-
denci. 1131

Oddam
SOBO s ČUMNATO
in delom vrta. Vodovod, elek-
trika, bližina postaje Tezno,
250 din. Pojasnila: Gosposka
ul. 52-1, levo, med 11. in 1.
uro. 1122

STANOVANJE
sobo in kuhinjo, oddam s 1.
oktobrom. Koseskega ulica
št. 22. 1194

TRISOBN STANOVANJE
v centru blizu parka od-
dam. Ogledati si od 10.—12.
in od 15.—18. ure. Naslov v
upravi lista. 1175

Prvovrstno štirisobno
STANOVANJE
v III. nadstr. Scherbaumove-
ga dvora se odda takoj v
najem. Vprašati pri Maribor-
skem kreditnem zavodu, Ma-
ribor, Grajski trg 5. 1124

LEPO STANOVANJE.
sobo in kuhinjo z vrtom v
Studencih oddam mirni stran-
ki. — Zlata Brišnik. Sloven-
ska 11. 1146

DVOSOBNO STANOVANJE
pod enim ključem oddam s
1. oktobrom samo odraslim
osebam. Vprašati: Ogrinc,
Gregorčičeva 22, v ponedel-
jek od 9. do 11. ure. 1108
Iščem lepo.

2 GOSPODA SPREJMEM
na stanovanje in hrano. Po-
seben vhom. Mlinska 21-1.
1135

Lepo
SOBO s ŠTEDILNIKOM
tako oddam. Smole, — Zg.
Radvanje. Hostejeva 2. 1144

Lepo
DVOSOBNO STANOVANJE
poceni oddam s 1. oktobrom.
Vprašati: Radvanjska cesta
30-1. 1074

Oddam
SOBO s ŠTEDILNIKOM.
Dr. Vrštovškova 23. Vpra-
šati: Koroška 18. 1109

NA STANOVANJE
sprejem boljšega delavca.
Loška ul. 5-I, vrata 7. 1176
Kompletno opremljeno

KABINET
s prostim vhom s hrano
ali brez. Gosposka 58, vrata
12 a. 1190

DVOSOBNO STANOVANJE
se odda. Stritarjeva 44. 1200

Službo išče

DOBRA KUCHARICA
išče službo Ponudbe pod »Sa-
mostojna in pridna« na upr.
1110

ŽELIM SLUŽBO SLUGE
k podjetju. Mizar z lastnim
orodjem in kolesom. Naslov
v upravi »Večernika«. 1174

PRIDNO DEKLE
za vsa hišna dela sprejme ta-
koj Smole, Zg. Radvanje —
Hostejeva 5. 1143

Službo dobi

PRIDNEGA VAJENCA
za manufakturno trgovino
sprejme. A. Poš. Maribor,
Aleksandrova c. 27. 1073

Nashe novo **volneno in svileni blago**
za jesen je zopet nekaj posebnega v okusu in kvaliteti.
Ogledajte si našo zalogo, ker je to v našem lastnem interesu

Tekstilna Büdefeldt
Maribor, Gosposka 14 1184

Jesenski damski modeli
pravkar prispeli. Cene zmerne!
Se priporoča **IVAN KVAS, ml.**
Maribor, Aleksandrova c. 32 klobučarstvo

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem žalostno vest, da je naša iskren-
no ljubljena žena, odnosno nenadomestljiva
mati, gospa

Mariana Predikaka

dne 16. septembra 1938. ob 4. uri po dolgi
mučni bolezni za vedno v Gospodu zaspala.
Pogreb predrage pokojnice bo dne 18. sep-
tembra 1938. ob 16.30 na pobrežkem pokop-
ališču.

Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi
Sv. Magdalene, dne 19. septembra 1938 ob
7. uri.

Zalujoči ostali.

Mal' položi dar domu na o'tari!

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri.
Velja na mesec prejeman v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din. Oglasi po ceniku. Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6. Telefon uredništva in uprave
št. 25-67. Poštni številni račun št. 11.409.